

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.histool.com.cn

www.libtool.com.cn

S
NARRATIO

MORTIS IN ODIVM FIDEI

www.libmpt.com.cn

Londini in Angliâ illata.

R. A. P. MAVRO SCOTTO;

Ordinis S. Benedicti Monacho Anglo, Monasterij
S. Benedicti de Sahagun in Hispaniâ &c.

Descripta.

A. P. IO ANNE RVBEO,

Congregationis Angliæ eiusdem Ordinis Monacho.

AD ILLVST. ET REVER: D.

D. RAYNVIVM
SCOTTVM.

ROMÆ, Typis Iacobi Dragonelli. MDCLVII.

Superiorum Permissu.

110. k. 628

2
O I T A R A M
Imprimatur,
Si videbitur, Reuerendissimo Pat. Magist. Sacr.
Pal. Apost.

M. A. Oddus Vicefg.

Imprimatur,
Fr. Georgius Raynoldi, Magister, & Reueren-
diss. P. Fr. Raymundi Capisucci Sacr. Pal.
Apost. Mag. Socius, Ord. Præd.

L I C E N T I A

R. A. P. Laurentij Raynerij Congregationis Angliæ Ordinis S. Benedicti Præsidis &c.

NOS Laurentius Raynerius Congregationis Angliæ Ordinis Sancti Benedicti. Præses &c. R. P. Ioanni Rubeo, eiusdem Congregationis sacerdoti & Monacho &c. concedimus licentiam typis edendi *Narrationem mortis, in odium fidei Londini in Anglia illata R. A. P. Mauro Scotto Ordinis S. Benedicti monacho &c.* ut mortis illius, causam modumque alii perspecta habentes, habeant pariter argumentum laudandi pietissimam bonitatem Dei, qui tantum ei robur animi, & fortitudinem dedit, Nos vero, qui fratres illius sumus, singulare documentum patientiæ, & charitatis. Tantoque magisterio edocti, quantum poterimus, serio consideremus, quanti ea causa

4
æstimanda sit, quæ tam fortem præ-
stantemque pugilem habuit; atque
cū imitati, e legū nostrarum officijq.
præscripto, totos nos sic dedimus illi
ornandæ, & propagandæ, etiã san-
guinis vitæque oppignoratione, vi-
a fidei hostibus agitati, obiecti peri-
culis, coniecti in vincula, carcerum
oppressi squallore, quibuscurque ob-
ruti malis, ipsiusque etiam truculen-
tæ mortis horrore circumdati, aspicientes,
exemplo illius, *in authorem fidei, & consum-
matorem Iesum, omni confusione contempta,*
hoc vnum timeamus, ne quid magis
quam Deum timeamus. Datum in
monasterio S. Laurentij de Dei custo-
dia in Lótharingia 20. Ianuar. 1657.

Ad Hebr.
c. 12.

Locus ꝛ sigilli

F. Laurentius Raynerius

Præses &c.

Fr. Augustinus Connestabilis Secretarius.

5
DECLARATIO

www.libtool.com.cn
Authoris.

NE priuatus, publicam, homo sex-
centis erroribus obnoxius, illius,
qui in rebus diuinis non potest errare, S. Ambr.
provinciam inuadens, traditioni suæ c. 2. in ep.
nomen religionis imponeret, ad Colof.
Vrbani VIII. æterna memoria sapientissi-
mus Pontifex 14. Martij 1625. sta-
tuit, ne quis imprimeret libros, eorū
hominum, qui sanctitatis, siue mar-
tyrij fama, vel opinione celebres e vi-
ta migrauerunt, gesta, miracula, vel
reuelationes &c. continentes, sine re-
cognitione, atque approbatione or-
dinarij &c. Et die 5. Iunij 1631. ne
admitterentur elogia Sancti, vel Bea-
ti absolute, quæ cadunt super mores,
& opinionem &c. cum protestatione
in principio, quod ijs nulla adsit
authoritas ab Ecclesia Romana, sed
fides tantum sit penes authorem, &c.

In

In quæ ne peccem, profiteor, protestor q. me
 hac in narratione, neque aliâ mihi ab
 historica fidē asserere velle, neq. illi, quē
 narro, peculiarem cultum, aut venera-
 tionem, quæ solam post Sedis Apostolicæ
 declarationem debentur: sed more ab
 Ecclesia recepto, quā potero sinceritate
 commendare posteritati gesta hominis,
 cui, in odium fidei, fidei hostes vitam
 eripuerunt. Quodcunque autem, hoc
 dum conor, scripsero, decretis, & censu-
 re, S. Romanæ Ecclesiæ sponte lubensq.
 submitto, firmiter persuasus, eum, qui
 militanti Ecclesiæ non obedit, trium-
 phanti placere non posse.

P. Ioannes Rubeus Monachus An-
 glus Ordinis S. Benedicti manu
 propria.

mo,

mo no

7

ILL. ET REVER. D.

www.libtool.wmnet
D. RAYNV TIO

S C O T T O,

OLIM BV RGI S. DONINI.

Episcopo ,

*Primum ad Catholicos Heluetiae , deinde ad Chri-
stianissimum Gallorum Regem*

N V N T I O.

Sanctissimorum in Christo PP. DD.

Vrbani VIII. Innocentij X.

& ALEXANDRI VII

iam feliciter regnantis ,

Prælate familiari, Assistenti, &c.

QUOD VOS ad larem, *Illustrissi-*
T*me, & Reuerendissime*
E*Præsul,* non solius tes-
E*serà nominis P. Maurus*
E*Scottus diuertit. Nam,*
quæ ipsum genuit Insula, tuis fuit na-
tale

tale solum; quam causam sanguine
propugnauit, multa peruigil cura, &
labore impiger Sedis Apostolicæ Nū-
tius ornasti; quas sine diminutione
possides virtutes, velut hospitalia nu-
mina secum adducit. Si difficilis adi-
tu esses, iret per antiquitatem, per no-
bilitatem, & decora iret familiarum.

Antiquissimā cōmemoraret e cla-
rissima Duglassiorum in Scotia Co-
mitum egressam, à Gulielmo Duglas-
sio, (qui ductis è patria quatuor mil-
libus militum, egregium momentum
attulit ad bellum, (quo Carolus Ma-
gnus Desiderium Longobardorum re-
gem Apostolicæ inuadentem iura se-
dis, deuicit,) anno reparatæ salutis
775. Placentiæ constitutam: sed fru-
stra id faceret, cum nihil apud Te an-
tiquius, quam facilem omnibus co-
memque Te exhibere.

Narraret illius connubia, cum
Gonzagis, ViceComitibus, Colonicis,
Strozis, Fliscis, Dorijs, Rubeis, Pallau-
ui.

vicinis, Lodronijs, San Vitalibus, Beui,
laquis, Anguisciolis, Ládís, Trivulsijs,
Alciaris, Maluicinis, Nerlis, Vernais,
Comitibus de Arco, & de S. Secundo:
sed neque illud apud Te necesse, qui
ipsammet tibi benignitatem consu-
bio stabili consociasti.

Prædicaret cum Sanzouino splen-
dorem illius, quæ, utcumque pro rerū
humanarum vicissitudine, delecta-
summo Placentiæ principatu, illis ta-
men fortuna afflavit bonis. De quingena-
gena, (iā octogena) mille scuta in cē-
si anno in possessione Fombiū, Gazzarū,
Guardameglium, Castellum de i
Bosco, Sarmetum, Gragnanum, Vi-
golinum, Rioluū, Viāni marimum, &
Fentanam nūmeret, quibus addi pos-
sunt hodierno die Mortalburn, San-
miniaturum, Carpinerum, Gravagum,
Guaratum, Passanum, Canfremagum,
Cherium. Ea salix prole multiplici, ut
Comites de Vegolino, de Agazzano, &

Sāzonimus
de familijs
illust. Ita-
liæ In fami-
lia Scottæ.

de Sarmate, velut nobilissimas colonias;
 & sine virorum, et armis & literis illas-
 trari, faciendo miseris. Ad enim uero
 superuacuum pariter hoc esset, cum
 nihil atque splendidum apud Te, qui
 omnibus humanitatis officijs prae-
 cere.

Titulos percurreret, cogeretque
 ad censum egregios sago, & toga vi-
 ros, bello inelytos, insulis clasos, Im-
 peratorum, à consiliis, familiares, & o-
 uisores, Porostares, quas vocant, seu
 Praetores Ticini, Mediolani, Placen-
 tiae, ipsumque Albertum Placentiae
 Principem; sed neque attinget illud,
 cum summis in titulis ponas, summo
 homines beneficijs deuincire.

Et plane, si titulos, ut potior acce-
 deret, consecrari vellet, aut decora in-
 gerere familiarituz, satis esset abun-
 de, Te ipsum tibi praesentare, qui eas
 singula in Te ipso, velut lucidissimum
 speculo representas. Ita in te, teu la-

pide

pide exacte hinc possumus, quisquid
vbiq; in tuis fuit, sic, quicquid pre
stantia in ijs (parsum) exemplo pul
cherrimo opificio, apud argumenta se
fixisti.

Nam si Fredericum Scottorum do
mus produxit *excellenciam*, & *illustrē*
vt Sazouinus habet *Iurisconsultum*
quis illud Tibi decui iuges, qui vnde
vicesimo etatis anno, lauream hauri
doctore, mox adlectus in Basilen
darium, utriusq; Signaturarum opto
rari, Paule M. idonam iure postq
tiam, illustris acro, summam esse
eruditione eloquentiam ad causas at
tulisti.

Est, *fructu* *doctore* *Gulielm* *filius*
circa annum. De quo ille *fructu* *doctore* *fructu*
fructu *doctore* *fructu* *doctore* *fructu* *doctore*
trina cleri, scripsit *fructu* *doctore* *fructu* *doctore*
eam T. manere laudem inficis hinc;
qui *fructu* *doctore* *fructu* *doctore* *fructu* *doctore*
lignum *fructu* *doctore* *fructu* *doctore* *fructu* *doctore*

Sazouinus
vbi supra.

ritus, oecumeniam victuro calamo de-
scriptum.

Donus Donatus Bobiensis, octavo
post Christum saeculo, & Christopho-
rum, ebulliente Calviniana heresi, Ca-
bilonensis Ecclesiae insulis decores,
pietate insignes, velut astra maiora
amicuisse; illum cultorem, defensorē;
propagatorem fidei; hunc pugilentū
atq. inimum, & verbo eam, atq. atmis-
tutantem, Mineruum, suae diocesis
oppidum, profligatis haereticis, rece-
pisse; Quisquam ne tamen, tibi esse
paterit tam iniquus, ut Te spoliarem
velit eiusdem fidei propugnare glo-
ria, qui e Burgi S. Donini Episcopo
Nuntius Romanae Sedis ad Catholi-
cos Helvetiae, nullis pepercisti cēsis,
labori nulli, ipsiusmet tuae prodigis
vix, ut eam defenderes, ornares, am-
plificares.

Quis negat in hoc bello viros
fuisse, ipsiusmet Gulielmum, qui fa-
mi-

7
miliam in Italia plantavit, Petros, Pa-
ridas, **Nicolaos**, **Paulos**, Honorios,
Trosos, Paulos Aemilios, Alber-
tos? Sed neque ea vacas laude, qui
militis Pontificij in bello contra prin-
cipes federatos praefectus in tota di-
tione Picenia, pari virtute, atque pru-
dentia, quantum homini fas ecclesia-
stico, arma disposuisti.

Orlandum Ticini, atque Mediola-
ni Potestatem, quem vocant, Ray-
naldum Placentiae, qui memorabit
posteritati, memoret pariter Illustri-
ssimam & Reuerendissimam Domi-
nationem tuam, Ariminum, Montal-
tum, Spoleum, totumque Picenum,
principis cum approbatione, cum po-
pulorum applausu administrasse.

Onufrio & Raynaldo magna da-
tum laudi à Sanzouano, quod titulos
gradusque dignitatum ab Henrico
VI. Cesare, & Karolo Rege Bohemiae
pro meriti, Francisco, & Alberto se-
cun-

14
cundis, quod Carolo I V. & Sigismundo Imperatoribus & consilijs, & constrictores fuissent, sed neq. ab hac laude abes, tribus optimis, maximis & sapientissimis Pontificibus, Urbano VIII. Innocentio X. & Alexandro VII. Prælatus familiaris, & Assistent.

Quæ habent præclara Scriptores de Raynaldo Legato Pontificio redempti orbis an. 1263, de Antonio Maria oratore ad Iulium Papam secundum, quid habent præclarum, quod asseritur, dicam, an prætergressus non sit Illustrissima, & Reuerendissima D. tua, quæ Apostolice Sedis ad Catholicos pagos Helvetia, atheniensis, mox ad Christianissimam Gallorum regem ordinarius, atque extra ordinem Nuntius, amplissimam dignitatis gradum, (qui virum, literis, ingenio, cultu requirit, tota, cum vultu, sermone, hominumque experientia,

23
cia, prudentia insignem) impleuit, vt
cit hominum expectationem?

Quanta laus, quale decus, gloria qua
ta Fracisci III! qui decurrēte seculo à
Virginio partu decimoquarto, sapien
tia suae, opinione hominum sic im
buerat animos, vt arbiter perpetuus
fuerit, concertationum, quae Guelfos
inter & Gibellinos glisciebant? ea autē
laude, splendore illo, ea gloria To
micus se amplissimo suffragio docuit
Catholicus Hispaniarum monarcha,
ingens testis, qui cum tractarentur fe
ritæ armorum inter ipsum & Christia
nissimum regem, eam habuit de tua
integritate, atque notitia utilita
tis regum, & regnorum, vt suae
momenta causæ rationesque Tibi, ad
regem, quicum bella gerebat, Nun
tio, loco hostili constituto, cum ho
minibus suae gentis æmulis versanti,
inter medios degenti hostes existima
re sic committenda. Sciebat enim q̃

Te,

Te, qui in illa virtute fecisti omnia illius decora complexus, illius splendorem tuam auxeras luce, dignitatem virtute, pietate religionem, & perspectum habebas quicquid vniuscuiusque, seu causæ rationes petebat, seu postulabat dignitas personæ, quicquid, vel rerum temporumque urgebant circumstantiæ, vel christianæ rei necessitas exigebat, nihil potuisse proficisci, quod non esset ex adytis iustitiæ, & penitentialibus æquitatis.

Quid igitur mirum, si Eminentissimus, & Reverendissimus Franciscus Cardinalis Barberinus Archipresbyter, ut loquuntur, Basilicæ Vaticanæ, Vicariam illius dignitatem obtulerit tanta pietate viro? tanta prudentia, Innocentius X. acerrimi iudici, Pontifex pontificiæ domus, & Palatii præfecturam? Quam sub optimo Maximo ALEXANDRO VII. iam feliciter regnante pariter exercuisti, donec ipso

annuente, post Te ipsum, cum laudatissima opera, impensum per 40. annos rebus negotijque Romanæ Sedis, possessorio & senectute, raro præstantique in aula priuilegio, frui.

Sed maxima hæc, & spectatissima, P. Maurus Scottus omittit, committit tibi cum ipso cognomen Scotti siles, Duglassiorum in Scotia, à quibus originem ducis, amplitudinem præterit, Scottorum, olim Cestrie in Anglia Comitum, claritatem, atque eorum, qui florentes diuitijs, nobilitate illustres idem nomen, eandemque familiam diuersis eiusdem regni prouincijs magno cum decore sustinent, splendorem tacet, neque ingerit Placentinæ domus præstantiam, titulos, magnificentiam, dignitatem, contentus inuictum animi nobilitate, decora, vultura, fufum sanguinem, mortem inclytam ostentare. Hæc enim, omnibus fortunæ bonis, do

10
neque acris pueris apud Te & pe-
tens. Momenti fortius ipsam comen-
dabunt; benignumque impetrabunt
accessum ingens Scottorum nomine
ornamentum a latro. Interintu op-
tunas. Maximus Deus Illustris-
simus, & Reuerendissimam Domina-
tionem tuam, per militantis Ecclesie
præstantiora munera circumlatum, co-
digno remuneretur præmio in trium-
phante, atq. æterna felicitate beatus,
Huius, & suo nomine precabitur.

Illustriss. & Reuerendiss. D. T.

Seruus Humil.

F. Iohannis Rebus

ELENCHVS

CAPITV M.

CAP. I.

HÆRESI, rerum in An-
glia posita, & conanti proce-
dere Catholicam religionem,
complures egregia doctrina viri se
opponunt: ipsi se adiungunt sed alij
S. Benedicti monachi: e quibus P.
Maurus Scottus, atque alij, dum
partes suas implent, in odium fidei, a
fidei hostibus trucidantur. pag. 1.

†††

2

Cap.

Cap. II. *P. Maurus* *Scoti* patria, pa-
trivirensis, studia, conuersio ad fidem
catholicam, recessus in Hispaniam,
ubi monachum induit. pag. 7

Cap. III. Reuersus in Angliam capitur
in carceres conicitur: mittitur in
exilium: Denuo reuersus, denno com-
prehenditur: Superintendenti Londi-
nensi sistitur examinandus, pag. 14.

Cap. IV. A Domino Superintendente,
quem vocant, Londinensi, exami-
natur. pag. 24

Cap. V. *Felix* rerum nostrarum exitus
a Deo orandus, sperandusque, nihil
manerum, omittendum a nobis, que
ad illum conducant. Hoc *Usc* con-
silia *P. Maurus*, ad agonem feliciter
persummandum, orauit diuinum
auxilium, adhibuit suam industriam
atque aliorum preces: cum *D. Ri-*
chardus *Deoportia* sistitur Comitibus,
quorum forma in causis capitalibus
describitur. pag. 31

Cap.

Cap. VI. Ab ipsismet iudicibus sacerdos
 iij. accusatur: P. Superintendentem,
 cuiusque ceteris Urgentem, Vellicat,
 quod cum Episcopus haberi vellet,
 causis capitulibus se immisceret: con-
 demnatur: fatetur se familia Bepe-
 dictina manachum, & sacerdotem:
 scribit ad suae gentis & Ordinis mo-
 nachos Duaci commorantes. pag: 38.

Cap. VII. D. Richardus Neoportius sa-
 cerdos & venerando clero seculari, &
 P. Mauri in morte socius, duodecim
 annorum puer proficisci cogitat ad bel-
 lam Hungaricam, subductis autem
 aliter rationibus totum se destinat
 utilitati patriae suae: post septennium
 studiis impensum. Roma in Collegio
 Anglorum, in Angliam reversus rap-
 tusque, ei jectus in carcerem: deinde re-
 dictus, de novo comprehensus, proferibi-
 tur: torus deinde amittitur, capitur:
 & in archiepiscopali officina examinatur a con-
 siderantibus. [Crisp. & exultans] pag: 48.

Cap.

Cap. VIII. Modus supplicij sacerdotibus

Catholicis irrogari soliti: eo afflicti
di D. Richardus, & P. Maurus tra-
ha impoliti raptantur Tiburinum;
P. Maurus, oratione ad populum ha-
bita, seipsum & Catholicos a crimi-
ne laesa maiestatis purgat, eorumque
& suam innocentiam declarat. p. 54.

Cap. IX. D. Richardus Neaportinus ex-
ponit rationes vite sue: vindicat se a
crimine lese maiestatis: magna fertur
desiderio patiendi mortem: Abacta
cuncta cum P. Mauro fatali trahi ap-
pendiunt: Utique ductus exentera-
tur. pag. 66.

Cap. X. Laculentum argumentum diui-
ne in Angliam benignitatis, atque
illius ad fidem, tantopastlaminio, re-
dicunt, tam libenti fortique animo
mortem dant, in adiuvandis illarum
paffos fuisse, eos nobilitate laicos ducer-
no farum familiarum religiosos viros;
& sacerdotes & clero secundum quo-
rum

rum Virtutem author prosequitur, E-
minentissimi Baronus, & Bellar-
minus laudant: SS. Congregationes
S. Rom. & Uniuersalis Inquisitionis
& SS. Rituum cordi habent; Ro-
mani Pontifices commendant nulla
etas tacebit

pag. 73

*Author. Homil. in varia loca
S. Math. attribut. Chri-
stomo.*

Alia sunt terrestres pugnae, alia coe-
lestes victoriae. In praelio Chri-
sti moriendo vincitur, ca-
dendo surgitur, victo-
ria per interitum
compara-
tur.

NARRATIO

MORTIS,

In odium Fidei

LONDINI IN ANGLIA

illatæ

R.A.P. MAVRO

SCOTTO,

Ordinis S. BENEDICTI

Monacho &c.

*Hæresi, in Anglia rerum potita, & conanti proterere
catholicam Religionem, complures egregia doctri-
nâ viri se opponunt: ijs se adiungunt sodalitijs
S. Benedicti Monachi: e quibus P. Man-
rus Scottus, aliq. dum partes suas
implent, in odium fidei, a fidei
hostibus trucidantur.*

ÆRESIS, quæ timide
caput ex antro extulerat
sub Henrico VIII. An-
glia: rege, immutantibus
quamplurima ab eo statuta

A

fuc-

2 *Narratio Mortis &c.*

Successoribus, totum mox regnum pœ-
 tenti balitu perstravit. Ut quod in diu-
 nis rebus integerrimæ olim fuerat sancti-
 tas, iam tum esset propemodum concla-
 mate. Neque visum immani monstro sa-
 tis insauisse in catholicam fidem, donec
 sacra cum hominibus loca, cum pietate,
 pietatis plurima, & præstantissima sustulis-
 set monumenta, & perrupis dirutisque
 veræ claustris Religionis, latissimum adi-
 tum patefecisset omni, quæ ex inferno
 mox erupit, impleant.

Fortissima pectora opposuerunt Fische-
 ri, Mori, Cop, Vitræ, Pecnamij, Harps-
 feldij, atque alij quam plurimi præstane
 doctrinæ, & pietate viri, ut vel erumpen-
 tem opprimerent, vel sisterent furemtem:
 verû illa sceptro potita, regnû sibi firma-
 re, & quâ potentia, quam supremi fasces
 illi conciliabant, quâ dolo, & fraudibus,
 quibus eam sua instruxerat indoles, fidem
 orthodoxam conculcare, proterere, toto
 regno exterminare aggressa est. Sed pre-
 mittere potuit, non opprimere doctrinæ
 viros, opera defendere, diuino pro-
 testamento animare, & tot gloriosæ tro-
 phæis, quot pugiles habuit sanguinem ei
 continere, & oppugnantes.

Hoc

Hoc in agone, e electo, quem vocant, seculari, virorum, claritudine sanguinis, doctrinâ & zelo domus dei insignium, foracis, e sapientissimâ Societate Iesu, perniciosi hæreticos destinata complures postea singulari decertâtes virtute, coronas, nullo suo interituras, sibi pepererant. Sed poscero videbatur arena nonnullas e Benedictinâ phalange cohortes, quæ in partem discriminis venirent: ut, quibus Anglia plantatam debebat fidem, eorum dentem in eâ seu conseruandâ, seu restituendâ operam non desideraret.

Verum enimvero monasterijs regia edicto subuersis, & monachis, quâ interfectis, quâ iussis exulare à Regno, res eorum, tenuissimo pendentes filo, solus e numerosis agminibus, quæ tot stativa repleuerant, Sigibertus Bucleus, monasterij vestimoniales prope Londinium olim affecta, ægre sustinebat. Hunc, Regina Elisabetha capessente habenas regni, post varias perpeffiones in vincula coniectum poenalis carcer habuerat quadraginta ferme annos, diuinâ benignitate conseruatum in viuis, ne videretur intercidere a rursus peruenis succellu Benedictinâ famphe, à magni Gregorij suo, quo Angliam

4 Narratio Martiris &c.

Christo peperit, ad nostrum hoc infortix,
 quo cum alijs, e foecundâ laborantibus pi-
 tate iteru ea parturit deo. Ultimo enim se-
 culo cadente iuuenes quidam Angli, beni-
 gniori cœli fauonio eorum perflante ani-
 mos, e seminarijs in viridaria Benedictina
 Hispaniæ, atque Italiæ translatis, in eos se-
 se induerunt virtutis, & scientiæ fructus,
 futuros Angliæ salutare, vt ad eam mis-
 si, atque admissi à Domino Sigiberta Bus-
 leo ad veterem congregationem, vt lo-
 quuntur, Anglicanâ, illi, velut surculi non
 degeneres inserti fuerint. Neque multo
 post alij eorum exempla secuti, atque
 ablegati ad Anglicanum agonem, debiti
 sibi stadium, suorumq. vestigijs foeliciter
 decursum, gressu non impari decurrerunt.
 Nonnulli post multos in orthodoxa reli-
 gione amplificandâ labores, carceres, quæ
 illos solent indigna, atq. ærumnosa comi-
 tari, perpassi, partim vinculis partim exi-
 lio, præclarâ confessione obierunt. Alij mi-
 litari gladio, dum insolentius in bello ci-
 uili grassatur, alij forensi calculis Iudicum
 sublati, honestissimam causam, quâ, hæresi
 nequiequam fremente, propugnandam sus-
 ceperant, effuso sanguine decorauerunt.
 nâ illis quidē (vt S. Augustinus de S. Ioa-

ne Evangelista philosophatur) non quia passio defuit, ideo passioni animus preparatus deesse potuit. Non sunt passi, sed non potuerunt pati; preparationem eorum deus uoverat. Quemadmodum tres pueri assuri missi sunt non victuri, &c. interroga ignes: passi non sunt, interroga voluntatem, coronati sunt. Nam, ut inquit S. Chrysostomus S. Paulus ait: quotidie morier. Quomodo quotidie morieris? quomodo fieri potest, ut uno corpore sexcentas mortes excipias? proposito nimirum uni mi inquit, quodq. ad mortem sum paratus. Ita Deus omnia declarauit. Et enim Abraham non gladium crucem traxit, non altare rubescit, non Isaac iugulauit, sed tamen sacrificium perfecit. Quis hoc ait? illa ipse, qui sacrificium suscepit. non perpeccasti, inquit, filio tuo dilecto propter me. Atq. uiuentem recepit & in colamam reduxit, quomodo igitur non pepercis? quod in confessorum exitu, sed animi sententia, inquit. de eiusmodi sacrificijs solem inducere. Non maculauit manus, at uoluntas maculauit &c.

S. August.
Serm. 106.
de diuersis

S. Chrysostomus oratione de
S. Eustachio.

Genesis
c. 22.

Iste autem Hys latro apprehensus, sustulert, inquam, non publicus fori, sed priuatus militis, at persequens, atque in fidei odium ensis, ex sententia tamen S. Cypriani, spectat militem suum Christus, ubicunque pugnantem.

Cyprian.
epist. 56

Habere, prima uisum Christi cognati, forti & stabili mente, animoq. immobili aduersus omnes mundi minas terroresq. diaboli durantes, confessiq. bona coram tribunali-

Origina. in
Ioan. ad illa uerba.
Ecce Agnus Dei.

6 Narratio Mortis &c.

Cypr. exhortationes
martyrij
cap. 22.

bus confessionē, & totos se perimittentes la-
nienā, & crudeli morti, exierunt hinc la-
cuerunt inter pressuras & angustias. illustri te-
stimonio consummati. In his fuerant Mar-
cus Barcunorthus, Georgius Gervasius,
Ioannes Ruberti, Thomas Elmīus, Mau-
rus Scottus, Albanus Rhō, Ambrosius Bar-
lo, Philippus Poelus. Nos presēti opuscu-
lo, quæ ad nostram pervenerunt notitiā
de P. Mauro Scottō, quantum in nobis
est, transmittimus posteritati, de cæteris,
si Deus dederit, postmodum acturi. In-
terim, quid de illis Urbanus VIII. inter
optimos maximos Pontifices doctissimos
censuerit audiamus.

Vrb. VIII.
in sua data
Rom. anno
Pont. X.

Urbanus VIII. &c. Plantata in agro dominica
veneranda congregatio monachorum Angliæ Or-
dinis S. Benedicti, quotidie in Ecclesia militante
producens uberes fructus ad Christi fidelium ani-
marum salutem, nos iudicis sed. volun-
tatis facit &c. Attendentes quod monachi pie-
tati, civitati ordinis sui antiquum decus, gloriose
mem. Gregorium Papam Primum, prout pæda-
cassarem nostrum, qui per Benedictini Ordinis
Monachos Britanniam Christi peperit, Angliam
ad fidem Catholicam reducere desperare nactus, ac
proficiscens in patriam, ibique fidem pradiuidi-
iuramentis sestringunt &c. Chastissimo in Chri-
stifiliis vestris modernis & prætempore existen-
tibus

P. Mauri Scotti: 7

ibus regibus, ac dilectis filijs &c. predictam Congregationem Anglicanam, eiusque monachos pro Christiana religionis professione à patria exules, & praefidi catholica plantatione, usque ad sanguinis oppugnationem, & vita disformem deterioris plurimum in domino commendamus. &c.

P. Mauri Scotti, Patria, Parentes, studia, conuersio ad fidem catholicam, recessus in Hispaniam, Vbi monachum induit.

C A P. II.

G Vilielmus Scottus (ita enim dictus fuit ad sacrum fontem, quem nos appellabimus Maurum (quòd nominis id cù Benedictino schemate assumpsisset) Chigwellia in Essexiâ natus, patrè habuit Guilielmi Scottum, clarò sanguine, & longâ aïtorum serie illustrè. Pueritiâ in litteris humanioribus non infelicitè posita, Cantabrigiam ad seueriores missus fuit. Inclinate autem eum suâ indole ad studium iurisprudentiæ, e collegio Sanctissimæ Trinitatis, quod biennium incoluerat, cōmigrans ad Aulam, quam vocât eiusdem Beatissimæ Triados, (vbi ea prælegebatur) sexennem ei operam impendit. Sed dum spirans speransque bullatas nugas, opes, inquam, dignitatesque, & quicquid scien-

8 *Narratio Mortis &c.*

scientiæ, quam consecutam se existi-
mabar, præmio esse posset, magna,
sibi fallaci tripode vaticinaretur, ad maio-
ra ipsum diuina bonitas, certiori prouide-
tia, disponebat.

Adhuc enim in castris hæreticorum,
erat firmâ persuasione, doctrinam Eccle-
siæ Romanæ bonis moribus inimicam,
perniciosam regibus, contrariam Euan-
gelio, odibilē Deo, nihil in se habere, aut
solidi, aut sinceri; cum, eo inspirante, qui
iustum per vias rectas deducit, viri Catho-
lici ædes ingressus, in libris, quos casu re-
pertos, curiosius peruoluit, catholicum
quendam offendit. Res tam fortuita &
exilis, tam certæ ingentisque felicità-
tis illi occasio fuit. In sita hominibus auidi-
tate sciendi nondum comperta, atque vt
depromeret, quod oculus testis catholi-
cis posset obijcere, illum in manus sump-
tum repetitâ lectione excussit, sed, numine
ita disponente, alijs longe sensu atque exi-
tu, quam proposuerat sibi. Examinatas
enim perpensasque serio illius pietatem
& doctrinam, toto inuenit discrepare coe-
lō ab ijs, quæ suæ sectæ doctores in ca-
tholicorum scripta, moresque deponere
solebant, & catholicos, tam vera credere,
quam vere fallere, & falli protestantes,
qui

qui alias longe opiniones, ridiculas sæpe, sapius monstruosas illis affingunt. Sed hoc maximi, inquit, momenti est, atque altioris indaginis, non horulæ vnius. Redijt igitur domum in alium prorsus viri dexterâ excelsi mutatus.

Nam sicut alexipharmacum extremâ administratum laborantibus valetudine, dum virtutem viresq. exercet, morbumque edomare conatur, totum concutit hominem, funditusque propemodum evertit, ita gratia diuina superne illi infusa, dum hæreseos venenum, quo intabescibat, aggreditur, oppugnat, occupatoque diutius loco eiecit, totum illum saluberrime conturbauit. Descenderat, quidem Angelus, & mota fuerat probatica aqua piscina, sed hominem nō habebat, à quo mitteretur in illam: disiectusque fuerat de vanæ ambitionis ferociente equo, & cum Paulo ad terram prostratus, sed decrat Ananias, qui, quid ipsum oposteret facere, doceret.

Ioan. c. 4. 5

Actorum
c. 9.

Quod igitur re anticipi optimū factum erat, ardenti humilique Deum orauit precem, vt patrefaceret, quæ fides amplexanda esset, quæ via inuenda, vt celo magis placeret.

Quobus annis hæc lucta durauit. Nam

sup.

B

vt

10 Narratio Mortis &c.

- vt B. Gregorius, ait, *Homo in sua conuersione*
 S. Gregor. *sæpe multum affligitur, dum hinc spiritus vocat,*
hinc caro reuocat; hinc amor nouæ conuersationis
inuitat, hinc usus peruersa vetustatis impugnat.
 Præterea, hostis perpetuus, & foederis ne-
 scius Behemoth, qui absorbebit flumen, & non
 Iob. 6. 40. *mirabitur, & habet fiduciam, quod Iordanis in-*
fluat in oscius, vasa, inquam, nedum præ-
scita iræ, sed prædestinata misericordiæ
trahere secum cupit in ruinam, qui nunc
aperte & violenter, nunc occulte, & fraudulentè,
 Bernard *semper autem malitiosè, & violenter impugnat:*
 ferm. 3. de *mille nocendi artes & fraudes mille sem-*
 operibus *per quidem exercet, numquam vero plu-*
 misericord *res, aut versutas magis, quàm hominem, ab*
ipsum haris ad aras proficiscentem Dei, dū
remorari conatur. Hostis noster, inquit S.
 S. Gregor. *Gregorius, adhuc in hac vita nos positos quan-*
 14. moral. *to magis sibi rebellare conspiciat, tanto amplius ex-*
 c. 12. *pugnare contendit: eos enim pulsare neglegit, quos*
quædam iure possidere se sentit. tum enim disen-
 S. Leo in *tit consuetudines, ventilat curas, scrutatur affectus,*
 ferm. *& ibi quarit causas nocendi, ubi quemquam vide-*
ri studiosius occupari. Tum male imbibitas
prius opiniones, imatas homini affectio-
nes, nondū depuratas, carnis illecebras, va-
nitates mundi, insanum agmen, submittre
solet, quicquid ingenuo, & iusto valet,
 quic-

quicquid habet fraudis doline, adhibere consuevit. Quæ vniuersa, ne indoli & artibus decisset suis, toto nisu applicuit, vt iuuenis animum recta cogitantem distorquere posset, eique persuadere, sectam, in qua natus & nutritus fuerat, ne desereret, neue Romanam, à qua eousq; abhorruerat, fidem amplecteretur.

Sed materia triumphi fuerunt illi machinamenta, artesque diaboli, quæ concutere potuerunt, non diruere domum, quæ supra petram fundari coepta, pluuiarum iras, insultus fluminum, turbines ventorum contempsit. Quicquid enim, vel ipse, vel suggestu illius nefarij homines pendicularum, aut obicis collocabant, delegebat ijs, *qui linguam habebant eruditam, vt scirent sustentare eum, qui lassus est, verbo,* omne perplexum enodare, exhaustire difficile, eorūq; consilio, & ductu, implorato diuino lumine remouit. Grauis hæc lucta fuit, atque in biennium extracta. Post eam vero, declinatis, hinc Scyllâ hereseos, inde impietatis charybdi, & turbidissimis tentationum tempestatibus, & procellis, sanctæ matris Ecclesiæ gremio receptus, in tutissimo portu. vt postea factus fuit, consistere sibi visus est,

Isaiz c. 40.
v. 4.

& tum primùm viuere cœpisse, atque aurâ coelesti frui. Atque vt videmus ciues, periculosa vrbis obsidione solutâ, in omnem sese lætitiâ effundere; ita ille non absimili modo, liber ab anxietatibus & curis, quæ, factâ impressione, animi illius quietem depopulabantur; ab amicorum sodaliumque tectis, sub amicitia nomine; cuniculis, quæ optimorum illius cogitatum munimenta euertere satagebant; ab irruptionibus & insultibus dæmonū, qui animæ arcem, diu possessam, summis contendebant viribus, stratagemmatissq. pessimis & periculosissimis defendere, solide exultabat. Deo igitur matris & exercituū; liberatori suo, qui in suis pugnat, vincitq. cum esset votiuâ tabula ponenda, vt quâ posset præstantiorem, & spolia selectiora appenderet, semetipsum statuit ei consecrare, & dedere animabus lucrandis, quod gratissimum cœlo donatiū, atq. anathema maxime acceptum esse sciebat.

Hūc in finem, vt eum vitæ cursum, qui esset aptissimus, institueret, premeretq. vestigia, non eorum solummodo orbis doctorum, qui Spiritus Sancti primitias habuere, sed ipsiusmet Iesu Christi, qui lux & lex Euangelizantium, coelorum, terraq.

do-

dominus eum esset, habere noluit, ubi caput reclinaret, intemerati vteri fuit castissima proles, factus obediens vsq. ad mortem crucis; per tria, vt loquuntur, vota solemnia pauperatis, castitatis, & obedientiæ, eum voluit pro humana imbecillitate imitari, concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum, & superbiam vitæ, velut tria potissima impedimenta prælij, quod meditabatur, à se abdicando. Benedictinam autem familiam elegit in quâ ad palæstram hanc se exerceret, quod ex eâ prodijisset S. Augustinus, qui deuicto paganismo trophæum crucis in Angliâ primus erexit.

Relictis igitur parentibus & patrio solo, in Hispaniam profectus, monachumq. indutus, in monasterio S. Benedicti de Sahagun, quâ potuit industriâ incubuit, vt eum sibi compararet doctrinæ & virtutis apparatus, qui necessarius esset fini à se destinato, vt seipsum, vitijs super-
ratis, consecraret, animas,
oppugnata hæresi, vindicaret, Deo.

Reuersus in Angliam, capitur. In carceres conijcitur. Mittitur in exilium.

Denuo reuersus, denuo comprehensus, superintendenti Londinensi sistitur examinandus.

C A P. III.

EA virtutum palæstra, alijsque Hispaniarum, quæ plurimâ doctrinæ laude florent, Benedictinis Arthæniis, postquam se exercuisset, iussus proficisci subsidiarius ad commilitones in Anglia decertantes, alacer & intrepidus prouinciam suscepit: periculosa plenam aletæ, & mortis, non vna facie terribilem. Quippè eductus per Dei gratiâ ex barathro hæreseos, nullius discriminis, quò posset alios ex eodem eruere, formidans, in iter se contexit cum bono Deo, & mari foeliciter trajecto, in Angliam peruenit.

Londinum appellenti spectaculū dulcissimi horroris obiectum fuit. Nam, qui
ipsum

ipsum fide instructum orthodoxâ Romanæ Ecclesiæ reconciliarat, deducebatur ad mortem, eam fidem sanguine obsignaturus, quam multo sudore propagauerat. Quid enim dulcius, optatiusve potuit illi contingere, quam hominem intueri, virtute conspicuum, & quem amicissimum habuerat, colueratque ut patrem, pro eâ causâ mori, quæ testes suos, diuino Christi ore commendandos, cælesti patri transmittit. Habebat autem nescio quid horro-
ris, virum optimum, atque innocentem pro meritoque coronam, seu præstantis-
simis Athletis, siue obseruatos ciues, de-
bitam, manu carnificis suspendi, dissecari,
dilacerari, corde atque intestinis in igne in
proiectis, sacra membra, Spiritus Sancti
habitaculum olim, iam in coelis, ut pie cre-
dimus, gloriosa, ebulliente aqua elixari,
& contis affixa publicitus exponi, ut alijs
essent terrori; eâ in patriâ, quam ipse in
vias vitæ dirigere, inferni iugo oppressam,
coelo asserere, secundæ mortis faucibus
constituturam, Christi autem vitali restituere
comatus fuerat.

Sed ille interim dextrum omen rerum suarum
accipiens, à præclaro hoc magistri sui ex-
emplo, atque oratione illius ad populum cir-
cum-

16 *Narratio Martis &c.*

cūsum, e patibulo, velut è sanctioribus
rostris habito, tanto fuit desiderio accen-
sus sanguinis pro Deo fundendi, vt, sicut
ipse moriturus in sua ad populum concio-
ne testatus est, nihil pluribus, aut ardēiori-
bus votis à Deo petierit, quam vt fidem,
quam prædicare venerat, posset cruore
figillare.

Et quidem illico in proximam spem ve-
nerat illius consequendi. Triduo enim
post comprehensus à satellitibus, in vin-
cula coniectus fuit. Sed nondum venerat
hora illius: Deo, qui precantem audiuerat,
necdum eum votis damnanter, quod posset
probari exactius, tantoque muneri, quan-
tum erat pro Christo pati, formari. Et
formari certè poterat in carcere, præclarâ
patientiz & virtutum stoe, inter latro-
num verberonumque barbariam & im-
probitatem, astutias fraudesque seruatorū,
custodum satellitumque proteruiam, ip-
sius loci sordes, squallores, & vincula con-
stitutus.

Anno, quinque dies si demas; cum his
arumnis colluctatus, cum sacerdotibus,
qui rogati illustrissimi viri oratoris sab-
audiz iuebātur vincula cum exilio com-
mutare, ergastulo emissus; traiecit in Bel-
gium,

gium, ad sui ordinis, gentisque monachos, qui Duaci commorabantur. Sed ostensus tantum arenæ, cum existimaret se nihil egisse dignum, aut desiderio suo, aut promisso donandi se animarum vtilitati, fraternè ab ijs exceptus hæere noluit, sed illam repetere, & sanguinem hæreseos si non posset haurire, suum dare.

Assumpto igitur nomine Gulielmi Crafordi, sub quo voluit delitescere (more sacerdotum Angliæ, qui ficticia sæpius sibi induunt nomina, ne facile dignoscantur, aut damnum creent suis) fratribus valere iussis, in Angliam redijt. Redijt, inquam, ad carceres, fidemque, non pro rostris, sed e patibulo prædicandam, non verbo defendendam, sed sanguine. Protinus enim, atque Londinum attigit, cōprehensus à Crossio, Coryphæo satellitum, qui sacerdotibus Catholicis indagandis, & capiendis improbam nauant operam, ad eum, qui sedi Londinensi, titulo Episcopi incubabat, subiiciendus examini, ab ductus fuit.

Is erat Georgius Abbat, (quem nos deinceps superintendentem Londinensē, vt loqui amant, appellabimus) vir catholico nomini infensus, tum specie muneris, quoungebatur, tam zelo suæ sectæ, cui

18 *Narratio Mortis &c.*

plurimorum catholicorum, nobilium fortunis, fide puerorum, quos abripi iusserat à parentibus hæresi imbuendos, sacerdotum sanguine litauerat. Coram ipso cum audiisset sistendum se, illiusque indolem esse, captiuam innocentiam, pro more fastosæ potentia; insolentius habere, acerbius in sacerdotes iocari, eosque per ambages impetere & implicare interrogationibus, quæ plurimum in se & doli & damni haberent; existimauit sua sic fabricanda responsa, ut campum illi, quam posset, exiguum relinqueret ad euagandum a re proposita, prospectandumue quæ esse possent damno Catholicæ religioni. Ipse hæc nobis in fine sui examinis, sua manu signati, hunc in modum declarat:

Quicumque hæc mea responsa legerit, si offensus fuerit illis, vel quod præsumptum Episcopum non ornauerim suis titulis, et uulgo solitis attributis my Lord, vel Illustrissima & Reuerendissima Dominationis vestra; quod, ut verum fateor, non feci; vel quod responsa mea, non fuerint directa, & concinna interrogationibus illius: scire ipsum cupio, quantum ad primum. Quod cum tituli præfati dependant à verâ dignitate Episcopi, ille autem inuasar sit, Sicut in illo non agnosco auctoritatem episcopalem, ita pariter neque illum agnosco

sco dignum titulis debitis illi authoritati, ac propterea illos ipsi nolui dare. Quod libere illi dixissem, si causam, cur eos non dederim, a me petisset.

Quantum vero ad aliam meam modum respondendi, is talis fuit. Primo quod audivissem quo fastu alios plures venerandos sacerdotes examinasset, nullo usus erga eos respectu, sed ut ingenium suum ostentaret, dicteria & scorumata in eos ingrens: proinde dicto animo ad respondendum processi; Si talis in me fuisset; sed reuerà ego illum habui satis moderatum, & tranquillum, neque ullis in me conuicijs ferocientem.

Deinde ut euitem, multiplices ac friuolas quaestiones, quibus audiueram, cum uti solitum in huiusmodi causis, dum mea conditionis homines examinaret, (sicut reuerà post meum examen usus est) quapropter peristi in primà meà petitione, nempe quam ob causam satellites me coram ipso stitissent? nam si directò respondisset, prout responsurum credebam, quod vulgatus rumor me assereret sacerdotem, ab hac unà interrogatione in capisset examen, fuissetque unà meà responsione conclusum.

Plane, si quis considerare velit superintendentes, quique eorum implebant vtces, ipsumque magistratum protestantem foligos arrogantius insultare homini, si

20 *Narratio Mortis &c.*

quem nacti fuissent infirmioris animi, aut doctrinæ, & deridiculo habitum populi ludibrio exponere, inque illud incumbere, vt res catholicorum penetrarent, vt eos redigerent in seruitutem, & cum auitâ fide excinderent; eumque in finem, quæstionibus subdolis onerarent: scilicet, studis-
 sent nec ne, in partibus transmarinis? quo in loco? quaratione, quo tempore, qua via quem in finem; cuius imperio in Angliam rediissent? quorum frequentassent, ades? quorum opera iuuentati, quibus in locis rem diuinam peregiissent? quorum excepissent confessiones? quidque in illis audiis-
 sent? quos reconciliaissent Ecclesiæ? quid ipsi alijs, quid ipsis alijs in sacra expiatione iniunxissent, quos sacerdotes nossent? quo hospitio vterentur? quis illos eo conduxisset? quilibet sub prælo essent? quæ agitentur proditiones? quando Papa missurus esset plures sacerdotes in Angliam? an arma in papam sumere vellent? quid in intimis animi recessibus cogitarent? quid faciendum foret ab alijs, aut quod ipsi facturi essent, si hic vel ille casus sese offerret? quidque sibi tentandum existimassent? vt in concertationibus Ecclesiæ Anglicanæ videre est. Hæc inquam qui considerabit non mirabitur, virum genere nobilem, sacerdotem, ad fidem (cuius eximio ferebatur zelo) prædicandam missum, Patriæ legum
 non

Ecce certat
 Ecclef.
 Anglicanæ pag. 57
 73. 100.
 134. 297.

non ignarum, neque inscium doctrinæ sacræ, animose, & fortiter respondisse homini, ad prætensum Episcopale munus sublatò, cætera laico, nulla in eum iustâ potestate prædito, Catholicorum osori, hostique iurato fidei catholicæ, vt omnem illi materiam insultandi præcideret, omnes, quantum in se erat, aditus præcluderet ad res catholicorum detegendas. Neque absimile est magnum exemplum Basilii magni singulari cum libertate respondentis Præfecto Valentis Imperatoris inquit ti. *Nos, quid tandem tibi videmus? nihil sane respondit Basilius dum hac iubetis &c. qua oratione commotus Præfectus, ac maiori ira succensus, & subsellio surrexit: quid, inquit, potestatem hanc non pertimescis? cur vero pertimescam inquit S. Basilius, quid fiet? quid patiar? quid patieris intulit ille, vnum e tam multis, qua mea sũt potestatis. Qua nam hæc subiunxit Basilius? fac enim intelligamus, bonorum inquit proscriptionem, exilium, cruciatus, mortem. Tum Basilius si aliquid aliud habes id nobis minitare; horum enim, qua adhuc commemorasti, nihil nobis attingit &c. nemo replicat Præfectus, me nomenque suum adiunxit, ad hunc vsque diem ita est allocutus, nec pari verborum libertate. Cai Basilius: ceteris quidem in rebus, o præfecte, mansueti, & placidi sumus,*

S. Gregor.
Nazianz.
orat. 20. de
S. Basilio.

22 Narratio Mortis &c.

atque omnium hominum abiectissimi, quemadmodum hoc nobis lege prescriptum est. Ac non dicam aduersus tantum Imperatorem, sed ne aduersus plebem quidem quenquam, & infimi ordinis hominem supercilium attollamus. Verum ubi Deus nobis periclitatur, ac proponitur, tunc demum alia omnia pro nihilo putantes ipsum solum intuemur. ignis autem & gladius, & bestia, atque ungula carnem lacerantes, voluptati nobis & delicis potius sunt, quam terrori. proinde contumelias nos affice, comminare, fac quicquid collibuerit, potestate tua fructe; Audiat haec etiam Imperator, nequaquam passeto nos vinces nec efficias, ut impia doctrina assensiamur; ne si his quidem atrociora ministeris. ut mirum videri non debeat, neque indecorum si viri utcumque, miti ingenio, humili, & modesto genere vitae animo autem intrepidi, deiq. & catholicae causae amantes, in primis non habeant homines, etiam excellenti dignitate constitutos, cum ipsos vident Deum, & catholicam causam in secundis habere. Potuit igitur virescens cum victore Hetericorum, ut eum S. Hieronymus appellat, Hilario dicere: cesset à nobis omnis maledictorum opinio, & quisquis perstantiam istud magis quam constantium indicabit, retegat Ioannem dixisse ad Herodem, non videri licet facere istud, sicut

S. Hilarius
lib. contra
Constantium
Imperator.

P. Mauri Scotti . 23

*sicut etiam à martyre dictum est Regi Antio-
cho, tu quidem iniquus de presenti vita nos
perdes &c. non est igitur istud temeritas, sed
fides, neque inconsideratio, sed ratio,
neque furor, sed flu-
cia.*

A D^o.

*A Domino superintendente, quem
Vocant, Londinensi exami-
natur.*

C A P. I V.

Paulus V.
dat Romę
10. Cal.
Oktobr.
1606. Pon-
tif. 2.

SV B initio sæculi decurrentis comi-
tia Angliæ excogitarunt iuramen-
tum, omnibus quidem regni incolis
pro re natâ, potissimum vero catho-
licis proponendum. Eo quidem prætex-
tu, specie tenus haud nugatorio, vt essent
nec ne integrâ in Regem fide retegere-
tur; eo autem tenore, vt Paulus V. de-
clarauerit; *præstari illud à catholicis non posse
saluâ fide catholicâ, & salute animarum, cum
multa contineret, quæ fidei, & salutis aperte ad-
uersarentur.*

Gregor.
Nazianz.
prima erat
in Iulian.
Imper.

Lapis illud offensionis fuit, ad catholi-
cos feriendos maximè obuius, aptusque,
neque illi absimilis, quo Iulianus, cui fidei
desertio orthodoxæ apostatæ cognomen-
tum peperit, christianos toties (callidius
dicam an crudelius?) percussit. Is enim
deorum gentilium admiscebat imagines
imaginibus Imperatorum, vt nemo has
posset

posset pro more antiquo adorare, quin illis eundem exhibere cultum diceretur. Quod, si Christianorum quispiam fecisset, falsorum protinus cultor deorū habebatur magnā sui nominis iacturā, damno fidei, scandalo aliorum. Si vero fraudem subodoratus abnuisset, ne Deos gentium demonia cultu nefando impie prosequeretur, reus peragebatur maiestatis violatæ, ut qui Imperatorem in sua imagine contēpisset. Pari modo iuramentū, cū fidelitati Regi debitæ cōmissa haberet, *qua fidei & saluti animarum*, (ut Paulum V. declarasse vidimus) *aduersarentur*, fidei salutisque naufragium facere dicebantur, qui illud præstabant. Ducti autem conscientia, & obedientia in sanctam Sedem, qui illud renuebant sumere, quasi debitam regi fidem, vel exuissent, vel noluisent exhibere, proditores, patriæ hostes, maiestati rebelles certo certius audiebant. Quantūvis enim paratissimi essent omnia maiestati humanæ deferre, quæ diuinam non læderent, minus tamen longe hoc fuit, quam ut eorum posset innocentiam, fidei & catholici nominis hostibus probare, cum rudiores homines non possent, non vellent doctiores distinguere inter ea, quæ Cæsaris essent, & quæ Dei.

D

Quo-

Quoties igitur in animo ijs erat, vicum catholicum illaqueare, & peragere legiscum, cum alia vel decissent, vel futilia, essent argumenta & machinæ, ad hunc tum hoc, veluti ad diram illam hastā, quæ secum semper ferebat exitium, recurrentes, illud deferebant, illud obtrudebant sumendum, nulla certius retia in capturā laxaturi: cum maxima catholicorum pars ob diuini, & Pontificij nominis, reuerentiam, ob fidei indelictæ seruandæ zelum, desiderium salutis illud respuerent.

Quod cum probe sciret Dominus Superintendens postquam plura interrogasset P. Maurum de nomine, patriâ, studiis, sacerdotio: atque ille, quo erat ingenio acri, animoque intrepido, ea plussit partim, partim alterius interrogationibus implicuisset, ad iuramentum, velut telum in deliratum, quo ipsum sciebat transigendum, tandem deuenit. et commotiori feruens hili, quod eoufq. non potuisset eum irretire, ait:

Superintend.

Tecum procedam: eo modo, quo hac tua effugia precludam; Vidisti iuramentum fidelitatis publicatum versis nationibus, sua maiestatis

P. Mau.

Vidi: sed non potui hoc non negare

Superintend.

Si forsitan illud nondum legisti, poteris modo legere.

Non

Non est necesse, credo enim me scire tenore illius. P. Maurus

Bene: ergo vis hoc iuramentum prestare? Superintend.

Si mihi prius dicatur, quā ob causam, vel ut ego illud prestem? & quare exigatur ab alijs huius regni utrisque respondebo directe huic quaestioni. P. Mau.

Adhuc interrogas? quid dicis? vis illud prestare necne? Superintend.

Cupio scire ut dictum est, quare illud exigitis? P. Mau.
Iuramentum hoc passim omnibus deferatur, ut sciatur, an is, cui offertur, sit necne integra & indolobata fidei in Regem. Superintend.

Summa mea voluptate prestabo iuramentum, quo restari potero fidelitatem; quam Regi meo proficor. Preinde ecce me praeputum ad iurandum, non tantummodo in tempore praesens, quod sum cliens fidelis suae maiestatis, (quod totum est, quod vestro statuto videmini requirere) sed in superin praeteritum et futurum: quod sum, fuerim, atque ad ultimam vitam meam peritulum ero fidelis meo regi, quod p. us est quā statuto vestro pretenditis. P. Mau.

Decrat in meo exemplari illius contradictio. Superintend.

An non dictum modo, iuramentum hoc non alia intentione proponi, quam ut subditorum fidelitas erga suam maiestatem probetur? At hoc, quin & amplius manifestum exhiberi. Scribat igitur commentariensis, quae ipsi Verba dicta hoc: Ego, Maurus Scitus: iuro, quod fuerim, sim, atque ero usque. P. Mau.

28 Narratio Mortis &c.

que ad ultimum vite meae finem fidelis Regi, b ere-
di us, ac successoribus suis. Atque hoc paratus su
iurare & si mare calamo.

Superin-
tend.

Tuum non est fabricari iuramentum tuo arbitrio.
hoc, quod tibi praestandum exhibetur, compositum
fuit à rege & Parlamento, qui praeterea constitue-
runt, ut omnibus sine exceptione subditis sua ma-
iestatis illud administraretur. Qui è suo consilio
privato sunt, atque ego ipse illud praestimus.
Propterea seposita omni deinceps quaestione, &
terguersatione, responde mihi directe, an velis
illud necne praestare?

P. Mau.

Si nihil aliud vobis, satisfacere patet; respon-
deo, quod cum sua maiestas huius iuramenti exhibi-
tione aliud non querat, ut vos ipsi iam estis con-
fessi, & sua maiestas iam declaravit, quam ex-
plorare fidelitatem suorum subditorum, quam me
professurum exhibui, illud autem, prout hic iacet,
amplius contineat, quam sua maiestas videtur re-
quirere; nempe, ut supra è Paulo V. videtur fides;
adversantia, & animarum saluti; proinde nullo illud
eo tenore, quo hic iacet, aut facere, aut praestare.

Superin-
tend.

Bene et rotunde dictum, & contra meum soli-
tum modum respondendi. Sub hac Superin-
tendens Decano, quem vocant, Londinen-
si ingreditenti, mirum in modum examina huius
viri, acceptumque ipse nec legit Decano
manum ad frontem, oculorumque albu-

ginē ad cælum Puritanorum more attol-
lenti, & P. Maurum transuersim intuito,
atque iniquenti :

Ah Deus ! sales homines hac patria nutrit ! Decanus
factum bene Domine Crossi , quod hunc hominem Londineas
comprehenderis . fis.

Quare Domine Minister ? quid est in hoc exa- P. Maur.
mine, quod tuo non arridet palato ?

Quando nostri martyres steterunt coram ve- Decan.
stris tribunalibus , omni interrogationi , & fidei London.
sus articulo semper responderunt , nulla ambage
nulla circuitione usi .

Bene quidem, Domine Minister : me examinent P. Mau.
de articulis fidei , & ego etiam directe respondebo .
quantum autem ad istas quæstiones friuolas , &
impertinentes , non videntur responsione dignæ .

Tam exiguo prosequeris cultu præmarium huius Decan.
regni Prælatum ? London.

Domine Decane , relinquit , relinquit illum , nā Superin-
est intractabilis . Vocato deinde ergastula- tend.
tio ait , Hunc hominem in carceres reduc , atque
ita conclude , ut nemini ad illum pateat accessus .
Merito enim & illum suspicamur , & ab illo pe-
riculum . Aderis tempus propitius cum eo agendi .

Si non admodum fallor vestra auctoritatis egre P. Maur.
diminui fines . Nam potestis quidem me carceribus
committere , nequaquam vero Tulliano concludere
sicut insistis , quod auctoritatem vestram ordina-
riam

30 *Narratio Mortis &c.*

*riam excedit: si autem aliquam extra ordinem
habetis, quam praedecessores vestri non obtinuerunt,
cupio illam videre.*

Superin-
tend.

*Si tibi irrogo iniuriam, dicam mihi scribe pro-
ximis comitijs, & respondebo. Atque his dic-
tis recessit, repagulis irae tam late reclusis,
ut solo illius sanguine obstrui potuerint.*

*P. Maurus autem ad carceres reduc-
tus, atque in arcta custodiâ bi-
duo detentus, liberius
postea habitus
fuit.*

Felix rerum nostrarū exitus à Deo orandus, sperandusque; nihil tamen eorum omittendum à nobis, quæ ad illum conducant. Hoc usus consilio P. Maurus, ad agonem feliciter consummandum, oravit diuinum auxilium, adhibuit suam industriam, atque aliorum preces. Cum Domino Richardo Neoportio sistitur comitijs, quorum forma in causis capitalibus describitur.

C A P. V.

EQUVS. paratur ad diem belli, Dominus autem salutem tribuit: inquit sapientissimus Regū, nos enudans, rerum nostrarum felicem exitum, commendandum Deo, ab eo orandum, sperandum ab eo. Ne tamen videamur illum tentare, nihil eorum omittendum, quæ nostrā sunt in potestate, atque ad illum prommandum conducant. Vinde Licianus Valens ad primum non debet omittere, qui facit, ad finem.

Prouerb.
21. V. 31.

32. *Narratio Mortis &c.*

Lirani in
locum præ
dictum.

*sententiam, ne tentet Deum; tamen debet à Deo
operare prosperum eventum.* Hoc consilio va-
sus P. Maurus, cum videret gravissimum
discrimen imminere sibi, iam persuaso, Do-
minum superintendentem operâ omni-
bus ita velle, ut morti adiudicaretur, nihil
eorum prætermisit, quæ eum possent ad
atenam preparare.

Toto igitur tempore, quod à suo exa-
mine ad comitia, à Paschate scilicet ad Pē-
tecostem excurret, magno (ut scripsit testis
oculatus) exemplo, & eorum, qui simul
vincti erant, instructione, ijs incubuit exer-
citijs, quæ ipsum erudirent ad certamen,
certanti diuinum auxilium impetrarent,
Omnes vero amore complexus, quo con-
silio, quâ operâ potuit, adiuuit. Dili-
gens sui custos, ut P. Hurstius, e socie-
tate Iesu, ipsi in carceribus contuber-
nalis, retulit, cubiculum vix egrediebā-
tur nisi ad prandium coenæque, quibus
absolutis, morulâque datâ familiari, cum
alijs vinctis, qui plures erant, colloquio,
mox ad illud reuersus totum se impendit
studijs, & orationi ad Deum, à quo bonū
omne firmâ fide, atque amore non dubio
sperabat. Et suis solis viribus, aut quali-
tate cumque industria sua non confusus, imi-
ta-

ratus doctorem gentium, alios accersit
 subsidarios **ad propitiandum Deum**, ^{2. Corinth.}
adiuvantibus ijs in oratione pro illo, & multorum
personis, ut, quæ in illo erant donationis, per multos
gratiae agerentur. Inter alios RR: Adm:
 Patres Societatis Iesu literis compellatos
 oravit, suis precibus eum vellent non
 vulgariter commendatum habere, plurimis
 & summi in eos affectum testatus, & eo
 tuti labores in vineâ Anglicanâ, siue huius,
 suâ sub curâ, & institutione positos, ad mi-
 liciam Christi sedulo formarent, siue illi;
 in certamine constitutis operâ non segni;
 adessent; siue omni se se discrimini pro re
 catholicâ offerrent.

Atque his aliisque intentus pie-
 ris operibus: *quibus, (ut inquit, Anony-*
mus in narratione mortis illius) ad cer-
tamen se preparans, socios catholicos incarceratos
multum suâ conversatione edificaverat: cum
 Domino Ricardo Neoportio, siue de No-
 tio Portu, venerando sacerdote e clero;
 quem vocant, seculari, iterum ob fidem
 proscripto, traductus fuit e custodiâ A-
 triensi, (vulgo Gatehowse) ad carceres
 Novæ portæ, (siue Newgate) ut causam
 diceret in vicino prætorio comitijs pro-
 xime habendis. Quæ quoniam alio forsi-

Anony-
 mus in nar-
 ratione
 mortis il-
 lius.

34 *Narratio Meriti &c.*

tan more, quam cætero in orbe sunt, *faci*
mihî in gratiam lectoris, rerum nostrarum
 imperiti, de formâ eorum in actionibus
 criminalibus nonnulla præmittere.

Causarum in Angliâ capitalium iudicia, non iudicium commodo, aut arbitrio, carcerumue fecunditate, sed furi bis, Lōdin⁴ quater in anno exerceri solent, ad hunc, quantum ad nostrum institutum attingit, modum. In aulâ seu prætorio, quingenum, aliquando plurimum capaci, erigitur tribunal, cuius partem eminentiorem occupant iudices quæstionis, præstantioribus iureconsultis, quos ipsi *sequentes ad legem* vocant, selecti. Illis assident primariæ nobilitatis, aut dignitatis viri. Commentarienses, actuarios, & notæ minoris administratos iustitiæ loca inferiora habent, plebe, & quos vel sua curiositas, vel amicorum discrimen, aut negotia eò adducunt, reliquam aulam implentibus. Stans ad lepta reus, tanto populo spectante, & momenta causæ audiente, atque pro captu librante, accusatur, examinatur, absolvitur, vel damnatur.

Eò, delictum, cuius arcessitur, quod fieri-

fieri penes semper solet, inficiante, sequens
causamque suam permittente Dei, & po-
puli iudicio, nominantur duodecimviri,
qui auditis, quæ intentat petitor, testesq.
pro testimonio dicunt: quæque ipse reus si-
ue ad horum labefactandam fidem, siue
ad accusationem illius diluendam in sui
defensionem adducit, in vicinum cōclauē
discedentes, patraverit necne crimen ob-
iectum, discutiunt. Illis postea redeun-
tibus ad repagula, & cum pronuntian-
tibus reum, vel non reum; crimen, pu-
tā, intentatum fecisse, vel nō fecisse, iudex
nigrum ☉, vel T literam salutarem præ-
figit, damnat, inquam, vel absoluit.

Non absconditus profecto modus proce-
dendi, atque ad corruptelas iudicii amo-
liendas non ineptus. Non enim abditiori
atque obscuriori cubiculo, sub vnius iudi-
cis & actuarij invidia aut gratia, vel la-
borat innocens, vel nocens sibi spondet
impunitatem; sed omnia publice, tanto
populo inspectante peraguntur. Ve-
rumenimvero aliquid videtur desiderari
in duodecimviris, qui, ut inquit Thomas
Smitheus, *plebeij ordinis homines*, non semel
artifices, ut plurimum iuris ignari, iudicio
& doctrinā sapissimè non assurgunt ad

Thomas
Smitheus
de Repub.
Anglicana
lib. 3. c. 2.

Idem lib.
2. c. 16.

dignoscendum, quo in puncto quaestionis
cardo vertatur. Praesertim cum eodem
Smithæo teste, *coram iudicibus de iure primit*
instituitur disputatio, & omnes fere actiones, siue
capitalas siue civiles fuerint, eo referuntur, donec
tandem ad factum aliquod perveniatur à duode-
cimuiris examinandum. Cum enim factum,
contrario, atque alijs in regionibus, vsu, à
Iure, vel dependeat, vel connectatur cum
eo, ipsi iuris sapissime inscij, quomodo
possint illud recte discernere non video.
Hinc evenit, ut iudex illud proponat, ex-
plicit, inculcet, mansumque quodammo-
do ingerat illis in conclaue secedentibus,
atque accipientibus illud quam sapissime
ab ore illius velut ab oraculo. *Vbi satis*
peroratum est, inquit Thomas Smithæus
resque testibus confirmata, iudex sub verborum
compendio proposita a iureconsultis, (nempe
si actio civilis, si vero criminalis à petito-
re, & reo) in utramque partem argumenta
duodecimuiris alie à capite repetit, testium dicta
commemorat, rursusque facti speciem inculcat.
Ipsos præterea si non pronuntiarint, quod
ille existimat de iure pronuntiandum, pe-
cuniâ multare potest, publicæ ignomi-
niæ notâ afficere, atque in carceres conij-
cere, prout factum non semel Smithæus,

Idē ibid.
lib. 3. c. 1

vbi

ubi supra, testatur. Vt mirum non sit, nec infrequens, quò ille inclinat, ipsos ferri cadereque præcipites. Vt videbimus euenisse in hac causâ, quam narramus P. Mauri, quem, præiudicio à iudicis, atque eorum, qui illi affidebant, voce desumpto, nullo contra eum insurgente delatore, teste nullo, contra formulas diuini, & humani iuris reum pronuntiarunt.

Sed manum de tabulâ, nè huius libertatem censuræ luam, si quando mea fata ob fidem, & sacerdotium, Deo volente, disceptauerint.

Ab ipsismet Iudicibus sacerdotij accusatur: D. superintendentem, cum pra caeteris Urgentem, Vellicat, quod cum Episcopus haberi Vellet, causis capitalibus se immisceret: condemnatur: fatetur se familiae Benedictinae monachum, & sacerdotem: scribit ad suae gentis, & Ordinis monachos Duos commorantes.

C A P. VI.

DIES iam aderat comitijs habendis, iussusque in horam tertiam pomeridianam, cum Domino Richardo de Nouo portu ad ea se praeparare, dolorem, quem fundendi pro Christo sanguinis auidus conceperat e communi fama dnuulgante, nullum in ijs sacerdotem morti adiudicandum, facile excussit. Intellecto enim, Dominum superintendentem ijs adfuturum, persuadebat sibi, hominem, quem graue infen-

infernūque expertus fuerat, nihil omif-
furum **eorum, quæ precibus**, vel authori-
tate iudices possent inducere ad eum mor-
te dampnandum.

- Neq. eum sua opinio fecellit. Horâ enim
præstitutâ, adfuit Dominus Superinten-
dens, animo in cædem illius, vt postea pa-
tuit, obfirmato, & duobus primarijs Iusti-
tarijs (quos appellant) Prætori, & Syndi-
co. Loadingensibus pro tribunali assedit.

Euocatus e carceribus ad comitum, fi-
mul vinctos auitæ fidei cultores, ad socias
inuitatos preces, atq. enixe rogatos, deum
ipsi vellēt ancipiti cōstituto arena propi-
tiare, blâde. âplexus, forti firmoq. animo,
vultuq. cōstâti, qui omni in re, omniq. for-
tunâ sēper illi idē fuit, ad subsellia profe-
ctus est. Iussus ad septa procedere manū-
que reorū more attollere, manum sustulit,
reum se esse negavit. Interrogatus de sa-
cerdotio, neq. falsus illud, neq. diffessus,
vbi inquit, delator, qui id asserat? vbi re-
tes, qui deponant? Edwardo Coquo, pri-
mario Iustituario, replicante, in casu *Præmu-
nire* (lex ea est, quæ ab eâ incipit voce, præ-
cipuo in vsu contra catholicos) sufficere,
ad reum condemnandum si crimen nō dif-
fiteatur. Esto, inquit, ita sis in casu *Præmu-
nire*:

40. *Narratio Mortis &c.*

aire: iam vero agitur de vita & morte,
v quæ secundum allegata & probata, vt iure
 reconfulti loquuntur, ventilari debent.

At, inquiunt Iudices, cum intercedente
 legato Sabaudia, rex sacerdotes non-
 nullos vinculis relaxasset in exilium mit-
 tendos, ijs accensus, eo facto teipsum
 sacerdotem confessus es, & non dubio ca-
 pitis periculo redijsti. Optime quidem;
 respondit ille, si numerū eorū, quos orato-
 res Principū nonnūquam petere solent e
 carceribus dimitti, soli sacerdotes exple-
 rent. Accidit enim non semel vt nullo sa-
 cerdotio initiati, sacerdotum sub nomine
 delirent eo beneficio vsuri. Fator pro-
 inde, amicorum nonneminem alio, cuius
 meministis, me inscripsisse, at sacerdotem
 me ascripsisse nego. Neque vnquam; es-
 seim necnè, aut à me petiram fuit, aut de
 me professus sum: neque ego, nec mox
 quisquam nomine, ab exilio, quod voca-
 tis, me non rediturum spondit.

Præ cæteris illi infestus erat Dominus
 Superintēdens, cui ille, vestrarum potius
 esset partium filere, cum hominem vestri
 muneris & dignitatis, qui se vocat Epi-
 scopum, maxime dedecet iudicij capita-
 libus se non delegatam immodere.

Ni-

Nihilominus ille vrgebat ; ipsum, dum Grauisendâ Londinum cymbâ transferret se, ne mox capiendus detegeretur, præiecit in profluentem Thamesum sacculum ferâ clausum, quî postea à piscatore inuentus Archiepiscopo, (vt eum appellant.) Cantuariensi oblatus fuit. In eo, præter horarias preces, numismata, & crucēs, charta quædam reperta facultatem conferabat Missam supra, & subtus terram celebrandi. Unde arguebat, ipsû sacerdotem esse. Ad quâ ipse, fuerit, inquit, ea charta, concesserit facultatem celebrandi ; at cui ? sacculo.né, an alteri ? nam si meum nomen in eâ non fuit, quâ infertur consecutione facultatem illam concessam mihi ? me sacerdotem esse ? me hæc maiestatis, mortisque reum ? Ergo poterit Dominus Superintendens argumentum hoc in sacculo recondere, atq; aliud expromere e perâ.

Eo autē peruitacius adhuc cōtendente ipsum sacerdotem esse, vicissim petijt, an ille esset sacerdos ? illo respondente, se non esse, si non est, inquit, sacerdos, ergo neque Episcopus, vt præ se fert, & cupit audire. At, at, replicat D. Superintendens sacerdos sum, sed non sacerdos missificus,

42 *Narratio Mortis &c.*

Cui ille, si sacerdos est, sacrificans est; sacerdos enim cum sacrificio, necessitudine habet indiuiduam. Si autem sacrificans; ergo & missa faciens; nam quod vos sacrificium appellatis, Christianus orbis appellat missam, præter quam sacrificium in lege Christiana reperire non est. Interminis igitur luditis, & illuditis populo, cum sacrificium fatemini, negatis missam. Ac proinde, cum sacerdos, ut fatetur, missificans non sit, neque sacerdos erit sacrificans; Si non sacrificans, neque erit sacerdos. Si autem sacerdos non est, profecto neque esse poterit, neque haberi debet Episcopus, prout esse, & haberi præterdit.

Cum autem duodecim viros intueretur, qui ex utrinque prolatis debebant pronunciare, esset necne sacerdos: conuersus ad iudices, doleo, inquit, causam huius cognitionem tam imperitijs hominibus committendam. Atq. vnum ex ijs digito commonstrans; iste, inquit, cui e cingulo pera dependet fabri iustar, aut cerdopis ærarij, cum socijs suis, rerum forensium quam insolens rudisq. quam ineptus ad sententiam in causa huius momenti proferendam? Imo qui, sacerdos mas

mas an mus existat, propemodum ignorato www.libtool.com.cn

Et duodecimuiros alloquens, aggre-
sibi esse dixit, eos suæ mortis reos futu-
ros. Animaduertent igitur, hic non iu-
dicium esse, sed conurationem in illius
mortem. nam cum e lege diuinâ, & hu-
manâ, omni in recto iudicio esse deberent
actor, testes, si necessarij, reus, & iudex;
hoc in suo nullum actorem, nullum teste
adesse, ipsismet iudicibus omnem partem
implentibus, neque aliud adducentibus, a
meris leuibusque coniecturis, & præsum-
ptionibus, quas ipse iam infirmauerat. Illi
autem, cum non ex ijs, sed secundû pro-
bata solide pronuntiare deberent, quid
faciendum de iure esset, mature perpen-
derent, ne morte ipsi iniuste irrogatâ,
sceleris conscientia agerentur, & inno-
cetem sanguinem iustissimus iudex Deus
ab illis requireret. Sed illi, exposito a iu-
dice quid iura statuerent in sacerdores,
quibusque argumentis constabat ipsum sa-
cerdotem esse, in proximam cameram ab-
legati ad consultandum, post breuissimam
morulam redeunt, ipsum reum esse
renuntiarunt.

• Et ne nos etiam videamus, hæc afferere

44 Narratio Mortis &c.

sine teste, quod in iudiciis quispiam fortasse culpabit, citabimus nobilem Gallum in suâ huius tragediæ relatione ad Auditorem Illustrissimæ Nuntij Galliarum dicentem pro testimonio hunc in modum.

Nobilis
Gallus in
suis ad Au-
ditore Illu-
strissimæ
Nuntij
Gallarum.

Nemo cogitet, illum cum ad tribunal staret criminelis sententia expectatione perterritum, Nequaquam; prior erat conscientia, quam ut timeret, atque animo tam placato, ut dixisset quis, eò illum aduenisse, ut laudes laureasque reciperet. Examinatur quidem, sed perfunctorie, et, ut aiunt, pro forma, ut videretur umbratilis iudicij formulis satisfactum. Iam enim indicatus erat. Quippe cum illi esset negotium cum hominibus, qui sua putabāt, interesse eum morti addicere, non debebat iustitiam prestolari, sed quam posset male affectu in eam potestas vindictæ effundere. Res fuit hæcenus inaudita, illam à nullo delatum actore, nullis probationibus convictum, solâ suspensione, quod esset sacerdos, (quod hic crimen læsæ maiestatis appellavit,) iudicio duodecim virorum, hominum pari in scitiâ atque malitiâ, capitis damnatum fuisse. Quo conscientie angore, tam iniquam sententiam prævultuarint, cogitandum relinquo, atque suo mox exemplo docuit Episcopus Londinensis unus e iudicibus, egressus e comitijs, plus Oreste furij agitur, atque homine proxime

inmundo magis palidus, & exanguis.

Ille audita capitali sententiâ, sequē-
 declaratum mortis reum, in genua prostratus
 alterâ voce dixit. *Deo gratias*: nuntium
 mihi exoptatum magis, magisque
 gratum, nullo unquam tempore accepi.
 Conuersus deinde ad populum: haftenus,
 inquit, me sacerdotem confessus nō sum,
 ut tuus esset legibus & stilo curiae locus;
 constaretque, nūc vellent iudices, peritorem
 nullo, nullo teste, solis praesumptionibus
 & coniecturis me condemnare, quod cum
 factum ab illis; ad Dei omniumq. coeli-
 tum honorem, confiteor me ordinis S. Be-
 nedicti monachum, & Romano catholi-
 cum sacerdotem. Vos autem testes esto-
 to preter, nullum in principem, patriam
 ne crimen à iudicibus obiectum mihi, so-
 lum ob sacerdotium accusato, solum ob
 sacerdotium condemnato.

His peractis, cum hora dimittendi cu-
 riam adesset, dilato in sequentem diem
 examine Domini Neoportii, iudices dis-
 scesserunt. Ille autem ad ergastulum redi-
 ens, P. Hurstio e Societate Iesu, quem su-
 pro laudauimus, testante, sicut, et vocatus
 ad comitia ad dicendam causam, tam con-
 stanti, imperturbatoq. vultu, atq. si res
 sua

46 *Narratio Mortis &c.*

sua, non fuisset agenda processerat, ita
verus iam declaratus reuersusq. ad carce-
 res, ac si dictum, factumue contra ip-
 sum nihil fuisset, altum silens, seque
 in cubiculum recipiens, totus in oratio-
 ne fuit vsque ad horam orationis. Ad quam
 more solito accedens, conuersatusque
 cum socijs, ne verbum quidem de ijs, quæ
 ipsi in comitijs acciderant, locutus est.
 Sub hæc, superiorem & monachos mo-
 nasterij S. Gregorij Duaci in Belgio, quid
 circa se ageretur literis, quarum exempla
 damus, edocuit.

Literæ.
 P. Mauri
 ad superio-
 rem & mo-
 nachos Mo-
 nasterij S. Gre-
 gorij ordi-
 nis S. Bene-
 dicti Duaci.

*Adm. R. P. & fratres plurimum dilecti. Eius-
 dem advenit tempus à me expectatum diu, &
 plurimum vobis expectatum. Hæc exergastula at-
 tricens, ad carceres. Nonnulla quæa traducitis fui,
 cras antereges, & praesides sumus. Decretum
 inferius (iudicium,) quid de noscari debeat, illi
 constituit; Decretum vero superius à: oculo quid
 vultis habere. Hæc dubius ob: mea peccata, &
 indignitas. Multum me debere fateor R. Adm.
 P. vestra, & toti fratrium conventui me commen-
 do. Seu vixero, siue obiero mortem, me, uti
 spero, prestabo filium obediens Deo, sanc-
 ta Ecclesia, & S. P. R. Benedictio. Exiguam
 tempus mihi superest multis negotijs conficien-
 dis, & minus exiguo, ut me præparem tam lon-
 gin-*

E. Adm. Scotus 47

ginguo itineri. Tot occupationes me excusent,
ero apud R. Adm. Paternitatem uestram, & cala-
mi defectum affectus suppleat. Dico meum vlti-
mum vale in hoc mundo, firma cum spe perpe-
tua me Societate omnium R.R. nostrarum in
caelo fruiturum. Londini e carceribus Nomapori-
ta 26. May. Bilo veteri 1612.

Filius, & frater Vestræ Paternitatis,
& sui Conuentus.

Fr. Maurus Scottus.

De-

Dominus Richardus Neoportius sacer-
dos & Venerando clero seculari, &
P. Mauri in morte socius, duodecim
annorum puer proficisci cogitat ad
bellum Hungaricum, quod contra
Turcam gerebatur, sed postea sub-
ditis aliter rationibus, totum se
destinat utilitati patriæ suæ: Post
septennium studiis impensum Ro-
mæ in collegio Anglorum, in An-
gliam reuersus, captusque, eijcitur
in exilium: denuo rediens, denuo cõ-
prehensus, proscribitur: tertio de-
num remeans, capitur: tribunali
sistitur: examinatur: condemnatur.

C A P. VII.

DOMINVS Richardus Neopor-
 tius siue de Nouo portu, quâ
 prouinciâ, quo sanguine ortus
 fuerit, Neoportius, verû illi, an
 commentitium nomen, adhuc me latet,
 qui

qui hactenus sola potui de illo rescire, quæ in actis P. Mauri commemorantur. Multa quidem non sunt, ea tamen, quæ clare arguunt virum fuisse magno animo, constantiâ inuictâ, singulari in Deum pietate, & zelo eximio ad propagandam, & propugnandâ catholicâ fidē. Quæliacunque autem sint, cū is mihi argumētum existat, cui illū eadem fides, & certamen adiuvērūt, nefas esset, ea prætermittere, aut calamo dissociare, quos tanta necessitudo coniunxit.

Et profecto, quanto esset in fidem amore, quantusque olim insurrectoris in illius defensionem, insigne documentum in ipsâ pueritiâ dedit, cum duodenis tantummodo cogitaret proficisci in Hungariâ, nomenq. militiæ dare, ut pars esset illius belli, quod atrox cum Turcâ gerebatur, tan illi corporis vires, maiori animo compensaturus.

Subductis autem postea rationibus, cū suæ, quam alienæ patriæ, plus se debere considerasset, fidemque in illâ inuentam ab hæresi proteri, consilio sapienter mutato, se totum illi dedicavit, & fidei in illâ utilitati. Romam igitur profectus, post septennium studiis impēsus ad eam mis-

30 *Narratio Mortis &c.*

sus, dum strenue remigerit, capitur, pro-
scribiturque capitis periculo. mox repe-
tentillam, denuo comprehensus, denuo
in exilium eiecitur eadem penâ. Sed ma-
ius erat illius desiderium opitulandi fidei
afflictæ, ardentiorque appetitio pro Deo
mortis, quam ut quæcunque vel optima
vitæ conditio extra eâ retineret, vel mor-
tis in eâ pericula deterrence seum pos-
sento à reditu. Tertium ad eam reuer-
sus, tertium in carceres coniectus, post se-
ptem mensium vincula, ad causam ca-
pitis eum P. Mauro dicendam euocatus
fuit.

Disiungitur sequenti horâ maturinâ in f-
sus ad septa procedere, manumq; atcolle-
re, sacerdotium protinus confessus, reum
se maiestatis læsæ negavit, quod fuisset, vel
eo initiatus, vel reuersus in patriam. At,
inquit iudex, crimen est maiestatis immi-
nutæ, e legum mente morte piandum, sa-
cerdotium suscipere in partibus transpa-
nissis, atque in Angliam redire. Ita forsi-
tan, inquit, arbitrio legum vestrarum, nō
vero legis Dei. Liges vestrae quæ sunt,
atque ad usum vestræ religionis,
finitæ, autem, inuálidæ, nō nullæ, nō de-
gi aduersusque diuinæ, & mandato Christi
fi

sti, qui legifer noster est. Cum igitur lex divina sacerdotium commendat, Christusque ipse sacerdos sacerdotibus instituerit, atque inuenerit illis legitimam vocatis auctoritatem, ut ut cunctis in universum mundum, evangelium predicarent, non futilis tantum, sed impia lex erit, quæ sacerdotes damnat, redditum illis ad prædicandum prohibet; sacerdotio initiati criminem esse læsæ maiestatis declarat. Nullo igitur reatu tenetur, quod sacerdos sim, & in patriâ redierim, præsertim civis illius & regi subditus. Et plane leges vestrae, si me ob sacerdotium iure condemnent læsæ maiestatis, Christum ipsum, si in terris venisset, eodem iure, eiusdem criminis arcescere possent, & condemnare.

Isaia c. 33.

Marci c. 16

At, inquit Iudex, primi omnium sacerdotes perduellione in Regem sese commaculaverunt. Apagete, respondit ille, nam Caluini & ipsi ad huc in matris alio, cum ipsi illius matre, appositio ad ventrem sclopo, mox relaxando, tollere velant.

¶ Duodecim viros deinde respectatos, quæ mihi, inquit, displicet dolusque sanguinem meum his imputari & vos ipsi iudices, vos, o qui sacerdotium quid sit, quid læsæ maiestatis

statis crimen nostis, de me sententiam forte; isti verumque ita ignorant, ut nefas ducam, tantam illis, aut provinciam imponere, aut anam peccandi prebere. Iudicibus autem urgentibus, id pro more fieri debere, se tandem, egrè licet, permisit is, qui post modicam in vicino cubiculo consultationem, ipsam rem denuntiarunt. Sententiam hilari acorpi vultu, non alias lætior visus. Nam diem illum, tot materiam votorum, quem tot præstolatus fuerat annos, ad quam diutissime quidem, præsertim septem ultimis mensibus in carceribus detentus, se paraverat, tandem advenisse, sincerè & foris exultabat.

Horis pomeridianis ambo ad tribunal revocati interrogantur pro more à Iudice, quicquam ne dicendum haberent, quod eluere posset obiecta crimina, aut mortis sententiã ampliare? Ipsi autè plura adductis, cur solè ob sacerdotium reditq. in patriã ad prædicandũ Euangelium (nullius alterius criminis postulati) nõ deberent legibus, divinæ legi contrarijs dānari, silentiũ imperavit. Et quia magnã cum fiducia, animoque mortis impavidè se causamque suam defenderant, obiecta diluendo for-

fortiter & cum libertate, sumptâ inde occasione, populo vituperandos proposuit velut omnes modestæ fines prætergressos, neque eum præ se ferentis animi submissionem, quæ eos decebat, eo in confestum, in quo antea fuerant vñ. Ac tandem decretoriâ in eos tulit sententiâ, quæ huc admodum ferri solet: *N. N. sacerdotia antitharitate Episcopi Romani*, (ita Summam Pōtificem appellant) *in partibus trasmarinis initiati, redeuntesque ad seminandum falsas doctrinas, & abduendum subditos ab obedientiâ, quam regia maiestati debent, & reconciliandum eos Romana Ecclesia, læsa maiestatis rei, ad carceres remigrent, & traha impositi ad caudam equum trahantur ad supplicij locum, ubi suspensæ demittantur vñ, atque cratis cordæ & illius in quatuor partes discedant. Iniectis mox utriusque manicis, reducti fuerunt ad carceres plectendi sequenti die per vigiliis Pentecostes sacro. Et quidem, ut fallor, non incongrue, ut cui sanctissimo, & beatissimo spiritui debebant virtutis meritum, salutis exitum, cum perenni gaudio deberent.*

Mo-

*Modus supplicij sacerdotibus Catho-
licis irrogari soliti: eo afficiendi D.
Richardus, & P. Maurus tra-
hae impositi raptantur Tiburnum &
P. Maurus oratione ad populum
habita, seipsam & Catholicos ad
crimine lese maiestatis purgat, eo-
rumque & suam innocentiam de-
clarat.*

C A P. VIII.

Tiburnum, quod loco supplicij no-
men, duobus distat milliaribus
ab ergastulo Portę nouę. Sua
illud Anglis Caluaria, sacerdo-
rum & catholicorum occubensium in
nocenti sanguine, perinde atque nocen-
ti criminum, qui dignis suppliciis recipiunt, ru-
bricatum. Sacerdotes trahā stramentis,
vel fereā ex vimine strata extensa, atque
alligati, raptantur ad illud per plateas vr-
bis, pænā graui admodum, & infami. Nā
Traha (Italice Treggia) non rotis subuec-
ta, sed repens, & tracta, ad caudam equi-
nam,

nam, propter filicū, viarumq. inaequali-
tatem subsultans, corpora eorum, potissi-
mum capita, quae depresso inclinantur,
frequenti duraque concussione affligit;
Appulsi propè patibulum, aspiciunt sub
iecta oculis ex parte tormenta: aduersus fe-
parata, lobetes, ignem, secures, quae in-
quit S. Ephrem, in conspectum collidit, & hostis
adducit, ut terrorem ipsi incutiat, et in formidini-
nem sancti ueritat, a spoliis quae ipsa et suspicio-
rum perterrefactione, lingua eorum, nec am-
plius canisari Dominum Iesum: nec praedi-
ta tentaret, atque profunderet. Stat sub pat-
tibus curru, quem confuenduntibus illa-
queus fatali alligatus crabji inijcitur, sed
laxius, ut loqui possim astanti populo;
quod illis per uictum prolixè non semel
dummodo nihil proferano, quod reipu-
blica possit dāno esse. Orationem ad po-
pulum, & preces ad Deum cum absober-
rent, a prato certuibus laqueo, curru à
carnifice abigitur, ipse in uene pendula
breuissimo tempore. Discisso fune, in ter-
ram decidentibus seminiis, sensu adhuc
vegetis, atque in paratè mensā distantis,
aperit uenter, quā patet in uirgine desi-
nit, atque erutis ilibus conicisq. in igne
corn non raro palpitans ostenditur popu-

S. Ephrem
in 2. SS.
Martyrum
laudatione

56 *Narratio Mortis &c.*

lo, carnifice exclamante, *Ecce cor proditoris.* Caput demum abscinditur, corpusq. disse-
catur in quatuor partes mox elixandas, &
portis eminentioribus ciuitatis ad infamiam, terroremque aliorum affigendas.
Euenit quidem, si quando incidant in Vi-
ccomitum, (qui sententiae exequenda
praestit) humaniorem, ut permittatur ijs
suspendio mori in ipso patibulo, atque
amicis, ut corpora illorum secum referant
sepelienda.

Hanc ultimam scenam, quae ijs super-
erat ad ornanda, ne homines magno animo
& libere magnificentiis struerent, ad
praeueniendū populi concursum frequen-
torem, (qui tamen ingens fuit,) visum
maturare supplicium, horā sortā matuti-
nā illi praestituta.

Prodire e carceribus iussi, ultimum di-
xere vale Catholicis, quieā nō pōtē adfuer-
ant ijs, magnā constantiā, & alacritate se
se comparantibus ad certamen, ut eorum
se precibus commendarent, & rei diuinæ
ab ipsis in carceribus celebratę praesētes;
facto illis suorum reatuū indicio arti-
culari, sacrosanctam Hostiam ab eorum
manibus sumerent.

Do-

D. Neoportius ridenti vultu egressus, manibus ligatis, vti potuit, populo benedixit. Dum autem super traham se distenderet, P. Maurus iussus ab ergastulario exuere habitum monasticum S. Benedicti, quo indutus mori vehementius optauerat, vt cuius esset sodalitiū, cum fide profiteretur, & rogā resumptā ad populum conuersus dixit, se *de bono opere lapidari, iudicari de spe, & resurrectione mortuorum, & propter spem Israel catenis circumdandum catholicum*, & sacerdotem, ob catholicam religionem, & sacerdotium mori, non ob perduellionem, aliudue ob crimen, cuius ne quidem postulatus in iudicio fuerat, nedum condemnatus. Se integrā semper fuisse in Regem, vtpote clementissimum, fide, quam nullā vnquam cogitatione commaculauerat. Quinimo contiguā prece orasse Deum, vt iram & flagella ab ipso, & regno auerruncaret. Siquē posset æternam beatitudinem illi comparare sua morte, eam se, vt iam pro Dei honore, & testimonio veritatis, ita pro illius salute libenter subituram. Et mox ad sinistram D. Neoportii alligandus se collocauit. Toto itinere iacebant profundā meditatione in se reducti haud leuib

Ioan. 3. 3. 2.
A. G. 23. 6.
& 28. 20.

tamen, propter frequentes trahē succussus,
pœnā.

Tiburnum cum appulissent, P. Maurus vultum præ se ferens lætum, primus curram, fatale pægma, conscendit, funemq. & patibulum osculatus, flexis genibus tantisper oravit. exutis dein, præter indusium togamque, vestimentis, ut trabe deiectus expeditius posset dissectari, & in pedes sublatus, cruce, globulis precarijs, quos manu gestabat, appensâ, populo & sibi benedixit.

Annoente ViceComite, quem poposceraat veniam alloquendi populum, pollicitus, si quid diceret, quod esse posset offensionis id omne monitum se emendaturum, narravit locum originis, parentes, studia, suamque, post multum in veritate indaganda laborem, luctamque, ad fidem catholicam conuersionem. Subiunxit, ut familiam Benedictinam ingressus, sacerdotio initiatus in Angliam venisset, non ut homines à fidelitate sua in Regem abduceret, sed S. Augustinū, in cuius et Magni Gregorij laudes se diffudit, imitatus, militaret ad gremium S. Matris Ecclesie. Ut postea comprehensus, ergastulo conclusus, in exilium missus, Angliam repositisset,

cijflet, atque alia, quæ nos capitibus 11. de
111. ex hac illius oratione ad populum
habita retulimus. Addidit se denuò re-
uerfum, denuò captum fuiſſe, carceribus
conditum, poſtulaturn in iudicio condem-
natum ſacerdotij tantummodo, nullo alio
crimine obiecto.

Sed hæc dicentem Vice Comes inter-
pellauit, contumaciæ in Regem, regnum-
que criminatus ſacerdotes, quos aiebat,
verbis proteſtari fidem, factis autem ne-
gare. Cui ille, quod id argumento, vel
cuius artificio factum, vt Catholicis gene-
ratim, ſpeciatim vero ſacerdotibus id im-
putetur, vt contumaces in Regem exiſtât,
diſputare huius loci non eſt, bene tamen
habet, nomen nobis obijcitur, ſed res per
Dei gratiam abeſt, quam fieri poteſt, lon-
giſſimè.

Catholici enim ſui eſſe officij ſciût, Deo
timere, Regem honorificare, & poteſtatibus ſubli- 1. Pet. 2.
mioribus ſubdi, pro ijs facere obſecrationes, oratio- 13. Rom. 1
nes, poſtulationes, gratiarum actiones, vt quietam
& tranquillam vitam agât. Hoc ijs ſacerdotes
inſulcamus, qui Angliam nō ingredimur,
vt ſubditos à ſua in Regem fideitate abdu-
camus, ſed eos præcepto admoncamus 1. Timot. 2
Apoſtolico, principibus & poteſtatibus ſubditos

60 *Narratio Mortis &c.*

esse, dabo obedire, ad omne opus bonum promptus esse.

www.libtool.com.cn

Ego autem nihil à me alienum magis esse profiteor, quam hoc crimet, qui conscius mihi non sum, vel minimæ cogitationis, quæ in Regem regiamque prolem, aut concilium priuatum peccet. qui vti-
nam alterius cuiusuis peccati æquè essem, atque huius immunis sum. Hoc in fide boni viri, iam iam morituri protestor, huius inuoco testem cordium inspectorem Deum, cuius mox tribunali iudicandus astabo. Et cor meum, protinus à carnifice euellendum, & monstrandum vobis, curiosius inspectate, & nullam, vel leuissimā infidelitatis maculā in ea reperietis. Quotidianas preces effudi, vt optimus Maximus Deus maiestati suæ felicitatē, sapientiam consiliarijs, regno tranquillitatem, omnibus beatitudinem concederet. Vt si crimē læsæ maiestatis existat, Deum pro illius salute interpellare, regno bene-
precari, cupere incolas ab hæresi ad fidem catholicam reuocare, reuocatos instruere, quid Deo præstare debeant, quid suis, quid regno, vltroneus fateor maximum me criminofum; qui, vt vno verbo absol-
uam, paratissimus sum regijs pedibus
me

ne subijcere, illique omnem exhibere obedientiam, quam leges Dei, naturæ, gē-
tium exhibendam præcipiunt.

At, inquit Vicecomes, quæ debetur patriæ legibus, quibus vos maxime tene-
mini, non exhibetis. Illæ, ne sacerdotis Romano more initiemini, ne regrediamini in patriam initiati, sub poenâ maiestatis læsæ edicunt; illas ergo reuersi contemp-
nitis, infringitisq. supplicij capitalis tantam ob contumaciam merito rei, merito estis plectendi. Quæso, inquit ille, vir charissime, vosque optimi cines, hominibus obedire oportet, an Deo? Deus sacerdotium instituit, homines prohibebunt? quod venerabile, ac sanctum illi, his crimen erit rebellionis? Christus suos misit in vniuersum mundum ad prædicandum Euangelium, sacerdotes ad prædicandum venimus deductâ legitime ab illo auctoritate, & reos læsæ maiestatis peragitis? si leges, quæ hæc imperant, iustæ essent, iuste in nos dicto minus audientes ageretis lege, cum autem sint, vt vidistis, contra legem Dei, quo nos argumento ad obediendum illis compellit, quo iure occiditis?

At

61. *Narratio Mortis &c.*

At legibus saltem vestris refractarij sumus? nequaquam sed obedientes; legi Dei, cui, qui morem gerit, dici non debet hominibus refragari. Sed leges vestre mortem docerunt sacerdoti in patriam redeunti, veluti rebelli, & violatæ maiestatis reo. Esto, decernant, potestatem habeant in corpora: anima tamen Dei est; quæ à Deo creata redempta ab illo, illi obedire debet, ne illius aduersata legibus; illum offendant. Nullo igitur iure, magna, autem iniuriâ Catholici, & sacerdotes accusamur infidelitatis, & contumaciæ in leges, qui omnes comparati sumus regibus, legibusq. ab ijs latis, non propter poenam, sed conscientiam, vt iuber apostolus obedire, earum viuere præscripto, eas sanctas, inniolatasq. habere, saluo tamen semper honore, salua obedientiâ, quam debemus legi Dei. Hanc enim ne violamus, illas debemus posthabere, atq. anima quæ Dei est, vt Deo obediens, Dei sit, corpus ferro, flammæ, carnificinæ, morti, quantumus ignominiosæ permittere.

Hic se inferebat minister quidam Prædicans, eumq. hæc dicentem *agiuocare*, certo certius asseribat. Cui ille, *absit à me Domine*, absit; nam Deum sanctosque

que precor, ut mihi propitij non sint, si non sincere, atque ex corde locutus furim. Oro igitur te, ut credere velis homini morituro, me ingenio semper fuisse abhorrentissimo ab omni infidelitate in Regem, qui, indole misericordi & maxime benignâ, in mortem meam noluit prius consentire, quam nonnemo, mihi tam notus, atque hic erit sine nomine, cui parcat Deus, ego enim illi ex animo igaosco, summi seam precibus ab illo impetrasset, dico, an extorsisset? Deum postmodum precatus pro Rege illiusque gnatis, & consiliarijs, ut omnes omnibus cumularet bonis, & donaret felicissima æternitate, subiunxit: Sed quid hæc memoro? cur operosius me vindicare satago à crimine infidelitatis in Regem, à qua, ipsorummet iudicium opinione, tam longe absum, ut nedum non condemnandum me, sed ne arcessendum quidem illius in iudicio existimarent? morior igitur non rebellis regi, sed obediens Deo, catholicus, non proditor, non ob crimen maiestatis impunitus, sed ob sacerdotium, & Romanam, atque orthodoxam fidem, à qua non lapsus, non patibulum, non lebetes, non

64 *Narratio Mortis &c.*

non ignis aut secures, mortisue supplicij quantumvis horrendum, non quæcumque tormenta diaboli, me vnquam poterunt diuellere. Hæc ea fides est, quam maiores vestri tot seculis sanctissimè coluerunt, quæ, vt illos ad cælestia transmiserit regna, ita vos pariter aliquando euehet, si eam amplexemini. Hęc sola in catholica Romanâ Ecclesiâ inuenitur, extra quam nulla salus est.

Datis post hæc duobus aureis carnifici, accipe, inquit, amice, libenter hos tibi dono, atque condono mortem meam. Faxit Deus, vt illius, & tui aliquando recorderis. Amicis, qui proxime aderant currui, alia amoris pignora distribuit, optimâ, inquiens, voluntate hæc elargior, pretiosiora, si habuisssem libentius daturus. Sed in his, neque affectum debetis, neque spem vestram collocare, sed in æternis bonis, quæ solo in cælo reperiuntur. Actis demum gratijs Vicecomiti, quod diu, libereque loquentem sua sensa ad populum, tam benigne patienterque tulisset, Illustissimo, atque Excellentissimo comiti Arundelio prope astanti, qui hæc postridie narravit Regi, vt ferebatur ijs indolenti, alijsque

que illustrissimis, & nobilissimis viris,
& spectatoribus, quod tanto suo incom-
modo voluissent sui esse testes certami-
nis, seque, suumque ex hac vitâ exeuntis
agonem ferio, impensiusq. commendans
catholicorum, qui aderant, orationibus,
alacri, & tranquillo supra fidem ani-
mo (vt resulit, qui præsens
adfuit,) morti occur-
surus conti-
cuit.

*D. Richardus Neoportius exponit ratio-
nes suas. Vindicat se a crimine
vsa molestatis obiecta; magno fer-
tur desiderio patiendi mortem: ab acto
cur. cum P. Mauro fatali trahi
apparetur. Vterque deiectus exen-
teratur.*

C A P. I X.

HÆC dum peroraret P. Maurus,
Dominus Neoportius, postquā
sategisset errantem adhuc in-
ter protestantium greges fra-
trem ad Ecclesię ouile reducere, totus
orationibus intentus fuit. Currum dein-
de subiens, & P. Maurum complexus, Eu-
ge, inquit, *hac est vera fraternitas*, hono-
rificentiori in loco non potuimus conue-
nire. Donet Deus, vt tanquam viri boni
moriāmur. Aētis carnifici gratijs, veluti
de præstantissimo munere, ab eo mox re-
cipiendo, precatus Deum est, vt illi igno-
sceret, gratiamque donaret, vt possit ab
erroribus, in quibus versabatur, resipisce-
re,

re, atque impetratâ potestate loquendi
à Vicecomite, hanc in modum exorsus
est.

Duodennis adhuc puer proficisci de-
creueram ad bellum Hungaricum, ut lan-
guinem vitamque fidei orthodoxæ contra
Turcam defendendæ impenderem, secun-
dæ autem cogitationes mihi suggererunt
patriæ meæ utilitatem. Constat enim
enim, fidem etiam in illâ periclitari, eam-
que mihi potiorẽ esse debere alieno re-
gno. Honestius præterea videbatur, ho-
mines, Ecclesiæ & Deo mortuos, ad vitâ,
quæ in Christo est, reducere, quam bar-
baris morti tradendis operam nauare.

Cumq; alia non deessent argumenta, quæ
ad iter Hungaricum me propellerent, du-
biusq; hererem, in vtram me partem da-
rem, ad Angliam me inclinarunt exem-
pla duorum sacerdotum, quos examinari,
& condemnari eodẽ in loco videram, in
quo, lata in me sententia fuit: Hæc, inquit
Vicecomes, tibi damno fuerunt, fileas ea,
ne alijs pariter sint nocumento,

Proinde subnixit, Romam profectus,
postquam in Collegio Anglorum septen-
nem operam studijs impendisset, missus
à Summo Pontifice, in Angliam venit, non

68 *Narratio Mortis &c.*

vt subditos suæ maiestatis à suo subtrahe-
rem obsequio, sed attraherem ad antiquā
christianam & catholicam fidem, autho-
ritate S. Sedis in eā plantatam tempore
primū Lucij regis, ac postea regis Et-
hilberti à S. Augustino ordinis S. Benedic-
ti monacho. Post aliquot annorum in hac
vineā labores, captus fui, carceribus mā-
cipatus, & demum in exilium missus. Et
quidem fortuna benignior ad commo-
randum me inuitabat, sed omnibus An-
gliz, in quam tanto ferebar amore, post-
habitis, denuo redij. Denuo autem com-
prehensus, atq. exilio multatus, blandien-
tem rursus fortunam, & pinguiori vitæ
conditione conantem me irretire negle-
xi, vt meæ patriæ totum consecrarem.
Tertio reuersus, tertio interceptus fui,
carceribus Nouæ portæ conditus, atque
à iudicibus condemnatus de sacerdotio,
quo fateor me insignitum.

Quare, inquit Vicecomes, proscriptus te-
dijsti? Dicam, inquit, propter obedientiā,
quia missus ad prædicandum, obedire de-
bui mittenti, & propter debitam patriæ
meæ operam, vt illam, docendo, & prædi-
cando, ab eā vindicare in calamitate, quā
oppressam videbam, firmā spe vni conse-
quen-

quendi, annuente, & adiunante Deo.

Nequaquam, inquit Vicecomes, sed venisti, ut factiones institueres, turbasque cieres in regem. Cui ille, veni, ut me, opponerem hæresi, supponerem autem regi. Manifesta enim calumnia est, nos sacerdotes rebelles esse, contumaces, aut offensæ maiestatis reos. Ad me quod attinet, sacerdotii solius, non criminis cuiuspiam in iudicio condemnatus fui. At certe cuius alteri si obnoxius fuisset crimini, illud commemorassent iudices, illud mihi obiecissent, ob illud pronuntiassent morte mulctandum.

Neque eo tantum animo semper fui, ut me continerem intra pomæria obsequij, quod humillimi, & fidelis serui, & subditi suæ maiestatis proprium est, sed præterea ut amolirer, quantum in me esset, omnes in eum dolos, machinas, & conspirationes, quas protinus, ut rescivissem, detexissem illi, suisque; tantum abest, ut voluerim subditos illius à suo in eum affectu, & obedientiâ alienare.

Quinimo, tamen si Catholici gravi persecutione gemant hodierno die, illis tamen, quibus eum contigimus conversari, ut Cæsari redderent, quæ Cæsari essent,

70 *Narratio Mortis &c.*

sent, omniaque illi deferrent obedientiam, quam subditus regi debet, atq. à Deo precepta Ecclesia catholica inculcat, tam serio commendavi, atq. alia opera vlla, actionesque christiano homine dignas. Paratus ipsi prestare, quicquid est obsequij à legibus divinis, naturæ, gentium, ecclesiæ infusum, ipsumque quantum fas licitumque sacerdoti, defendere.

Non hac ingero, ut mortem, deprecer, aut precer vitam, sed me ipsum sacerdotemque, ut liberem à calumniâ infami, quâ inimicorum astu, & iniquitate apud populû laboramus delusum, persuasumque nos rebelles proditoresque esse, ut rebelles, proditoresque plecti. Atque, ut optimi ciues cognoscant, non ob crimen læsæ maiestatis, quod nobis falso imponitur, nos occidi, sed ob sacerdotium, & quæ sacerdoti ex instituto optime decet, causâ.

Pro hac ut mortem obirem, nunquam me existinavi dignum, iam vero cû Deus infinitâ suâ bonitate illud mihi concesserit, ingenti fiet gaudio, & exultatione meâ, quâ tam cupidus illius sum, ut si haberem tot vitas, quot capillos, vitasque omnium creaturarum huius mundi, atque angelorum, & sanctorum in Paradiso, om-

omnes, si fieri id posset, lubens profunderem pro testimonio, & honore huius causæ, pro quâ debeo mori.

Docere incœperat, extra Ecclesiam catholicam nullam esse salutem, sed plurimiloqui prohibitus, cum gratias egisset Deo, quod eum dignatus fuisset hac morte, cuius semper fuerat cupientissimus, exclamans, *quid mihi est in celo, & a te, quid volui super terram, Deus cordis mei, & pars mea Deus* Psalm. 72. *in æternum, finem dicendi fecit.*

Iussi ambo ad mortem se accingere, catholicis, qui aderant benedictionem impertiti, eorum vicissim orationes efflagitarunt. Alter mox alterum suos confitentem reatus absoluit, atque in alterius amplexu ruit. Atque in humiles preces vterque demissus, se hostiam Deo obtulit, deprecatus, eam vellet gratam esse inbere, & pro nomine illius decentius adesse.

D. Neoportio altiori voce clamante, *quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi* Psalm. 115. *calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo. Domine Iesu suscipe spiritum meum.* Lucæ 23. A. 7.

P. Maurus autem, *In manus tuas Domine commendo spiritum meum:* ab actibus, suspensæ fuerunt. Dominum Neoportium de trabe, vivum adhuc, deturbatum erutis corde, &

72. *Narratio Mortis &c.*

ilibus exenterarunt, & capite abscisso, corpus in quatuor partes dissecuerunt. Interim in ipso patibulo suspendio obierat P. Manrus, cui pariter intestinis euulsis, & corde palam ostenso à carnifice, clamitate ecce cor proditoris, caput præcisum, corpusque in partes diuisum fuit.

Carnifex illorum membra, quæ iussus fuerat sub facinorosorum corporibus alte defossa recondere, ne faciliè possent auferri ab ijs, qui optime sciebant, quam spectabilis mors vtriusq. fuisset, acceptis pecunijs, permisit amicis, ea secum, ingens solatium, auecturis.

Et tale cum hæresi certamen, instituerunt D. Richardus Neoportius & P. Maurus Scottus, cupientissimi, quam perpessi fuerunt, mortis, quam plurimum votorum vtrique materiam, summa vtriusq. voluptate concessam à misericordie Deo, fortissimo vtrique animo ad Dei honorẽ subijt, gratâ catholicorum consolatione, fideiq. honore, & incremento, *sequamur in quantum possumus eorum fidem, sectemur animi virtutem, quâ terrana, & præsentia respicientes vim regni celestis insulerunt.*

S. Eucherius in homil. de S. Genesio.

*Luculentum argumentum diuina in
 Angliam benignitatis, atque illius
 ad fidem, tanto postliminio, reditus, tam
 lubenti fortique animo mortem, in
 eam in odium fidei illatam, passos fuisse
 tot nobiles laicos, diuersarum fami-
 liarum religiosos Viros, & sacerdo-
 tes à clero seculari; quorum virtu-
 tem auctor prosequitur, Eminentis-
 simi Baronius, & Bellarminus lau-
 dant, SS. Congregationes sancta
 Romana, & Uniuersalis Inquisi-
 tionis & SS. Rituum cordi habent;
 Romani Pontifices commendant, nul-
 la atas tacebit.*

C A P. X.

Fateamur oportet, regnum Angliæ
 ingens argumentum fuisse bonita-
 tis dei, qui semen ipsi reliquit, ne tanquam So- *Idem c. 17*
 doma esset, aut Gomorra similis. semen, in-
 quam, quo firmata, fecundataque sem-
 per fuit Ecclesia ab eo, qui sanguine illam

K

suo

74 Narratio Mortis &c.

suo fundauit, desponsauitque, sanguine
martyrū foelici propagauit incremento,
prædixitque per Ezechielem prophetam,

• sanguine duraturam. Et dixi tibi, cum es-
ses in sanguine tuo: uine. dixi, inquam, tibi, in
sanguine tuo uine, & multiplicatam quasi germen
ardere. Neque enim minuitur persecutionibus
Ecclesia, sed augetur, & semper dominicus ager
segete uberiori vestitur, dum grana, qua singula
cadunt, multiplicata nascuntur.

Ezechiel.
c. 16.

S. Leo in
serm. 1. de
in fest. ss.
Apostolor.

Hoc semine, cum steriles aenæ hære-
scos dominarentur, atque infelix lolium
impietatis suffocare progredieretur sege-
tes salutares, Ecclesiæ ager Anglicanæ re-
spersus, copiosos manipulos in superna
horrea congregandos protulit, spernque
non dubiam fecit, purissimum locuplete
usura triticum, euulsis de nouo zizaniis, na-
sciturum. Nā Eminentiſſimo bene mem-

Card. Ala-
nus in ad-
monit ad
Anglos
cathol. im-
pres. Augu-
stæ Treui-
corū. 1581

Cardinale Alano testante, Vbi cunq. Deus
pro eius nomine fortiter inueniendi gratiam largi-
tur, latum sua misericordia præbet signum, osten-
dique se locum illum, & populum nunc de ferro
rum, cui tamen, tamque sublimem benedictionem
impertit; sed animalitum eade principis, &
magistratus, aut copiosas ad tolerandum suppedita-
re vires, donec sue diuine manifestati, aut con-
cedere tranquillitatem, aut totius regni ad fidem

conversionem visum fecit. Huic semini, sanguini, inquam, multiplicando inuicta turgula præbuerunt nobilissimi laici, viri foeminaeque. Neque enim sui Angliæ defuerunt Tobie, *qui in hac fidei captivitate*, Tobias c. 1.
 posthabitis dirissimis edictis, vitæque, & fortunarum periculis, *viam veritatis non desererent*; sed cum alii irent ad vitulos aureos, quos fecerat Ieroboam, ad templa, inquam, hæreticorum, ut reglis parerent mandatis, *pergerent illi ad templum Domini*, deum rite, & purè in Ecclesiâ catholicâ adorantes: Non Sunamitides, quæ coenaculum, lectum, mensam, sellam, & candelabrum præpararent Elizæo; sacerdotes nempe ob fidem proscriptos, & morte, si caperentur, mulctandos, paribus ipsæ satis consumendæ, hospitio exciperent, fouerentque: Non Priscæ, & Aquilæ cum Onesephoris, *qui* 2. Ad Timoth. c. 1.
sacerdotum adiutores, pro sacerdotibus Ad Rom. c. 16.
suas cervices supponebant, *atque eorumdem*
culenas tanto suo discrimine non erubescerent, *sed refrigerarent*. Non Abrahami, qui sequentes Deum, e terrâ suâ, cognatione suâ, & domo patris sui egressi, bonis omnibus sponte ecesserunt, ad sacrificandum Isaac suos, & quicquid charum esset, aut dulce poterat, propter deum paratissimi.

Ad Hebr.
c. 13.

Non illi demum, qui currentes ad propitium certamen, atque aspicientes in consummationem Iesum, sustinuerunt crucem confusione contempta.

Nec parce, aut timide seminarunt illud religiosi diuerlarum familiarum viri, qui in Anglicanam messem legati, post multos in eâ excolendâ labores, totas sibi permiserunt aperiri venas illi rigandę. Vidit suos hoc in cælo S. Dominicus, face ac stellâ, doctrinâ & vitâ cum il luxissent, sanguine pluentes, ut agrû corruptis humoribus hæreseos macilentum impingeret. S. Franciscus vidit sacra illius ædificia, actis ab impietate cuniculis, collabentia sustentari a suis, & ductâ cruore fossâ muniti. Vidit Sanctus Ignatius suis, igne cæli, tus misso feruentibus, dum educâdis huius agro colonis, proferendis illius pomæriis, inertî illius glebæ latâ vbertate diandę toti incumbunt, sudores, & sanguinem, quos sanguine alibi non parca emittunt, hic prodigâ ebullisse. Vidit demum S. Benedictus suos antiquo insudantes operi, & vineam à se plantatam, cultamque diutissime, iam vero syluescentem multo repurgantes conamine, sanguine fecundantem.

Sed

Sacerdos, quem vocant, secularis il-
lum, prae caeteris copiose effudit, ingenti
beneficio fidei, sua gloria, aliorum applau-
su, *cunctorum mortalium*, ut Sixtus V. aeter-
ni nominis Pontifex ait, *admiratione*. quidni
enim dicamus admirari alios, atque ap-
plaudere, cum accipiunt iunctiones semper
ingenuos, nobilesque, summo saepe loco
natos, relictis patria, parentibus & patri-
moniiis frequenter opimis, iuribusque pri-
moginitura. Italios non semel translatis
ad sacram hanc militiam conuolare, ma-
gno desiderii affectu, & spei dulcedine,
non sacerdotiorum dignitatibus, quae al-
ios quandoque ad eam, forsitan, prolec-
tant, sed squallidi carceris, laquei ignomi-
niosi, truculentum mortis.

Interrant aduersarij, quae Apostolus
sanctis, inflicta commemorat *ludibria*, *ver-*
bena, *vincula*, *carceres*: *tenent*, *acidum secant*,
morticina coram, ne quid desit terrori, *escas po-*
nunt volatilibus casti. Et antiquo haereticos,
dolo, atque artibus fraudulentiis Iuliani,
& Valentis Imperatorum, *vim ipsam affe-*
runt, ut afferra videantur, & sacerdotes perse-
rentes supplicia, tanquam fontes, & facinora-
si cruciatum affecerunt: diris & repetitis pro-

Sixtus V.
dat Romae
3. non Se-
ptembr.
1586. an.
Pont. 2.

Ad He-
brzos c. 11

Psalm. 72.

Nazianz.
orac. 3. &

2320112

grammatis edicunt, sacerdotiū romano ritu susceptum, crimen esse maiestatis violatae, sacerdotelque proditores, faces rebellionis, & busta communis patrię. Voptime in illos illud B. Ambrosij videatur quadrare; *Cum nihil rapuerint, nullum violenti oppræserint; nullius sanguinem fuderint; nullius eorum putauerint esse violandum, nihil legibus debeant, graviora tamen latronum sustinere coguntur supplicia. Qui loquuntur iuste, & non audiuntur; loquuntur plena salutis, et impugnantur; apud impios & infideles impietatis accessunt; cum fideles magistri. Ipsi nihil omnium honoris, & vitę naufragium interitumque passuri, duplicique ob id laureę donandi, hæc omnia præter habentes, eadem alacritate, eodem impetu ad hanc arenam prostrant, atque ambiciosus quispiam ad aulam, ad honores, ad dignitates. Illa videlicet galea adamantina tacti, quæ tutus ille, quæ non tribulatio neq; angustia, non furor aut iudicis non persecutio, aut gladius, non mors aut vita poterunt separare à charitate christi.*

S. Ambrosius in Psal.
118.

Ad Roman.
man. c. 8

Euseb. lib. 8. c. 2. & 9. *Narrat Eusebius, mirandam supernam alacritatem, cumque reuera diuinam & singularem animi propensionem eorum, qui per Christum crediderunt. Simulatque enim sententia contra priores*

priores promittat a suis, alij aliunde ad tribunal
iudicis proficere coactum, saepe christianos conf-
teri, acerbissimam, & multiplicium tormentorum
modos pro nihilo putare, absque metu & terrore
libere pro religione loqui, cum gaudio denique, ri-
sa, & letitia, extremam mortis sententiam exci-
pere, sicut psalmos, hymnos, & gratiarum actiones
in domo dei, manducantem, quoad ex-
tremum spiritum edidit, laetis animis decan-
tarent, Testisque est Tertullianus, cum
Antoninus in Asia persequeretur, omnes illius ci-
uitatis christianos ante tribunal se, manufac-
to, obtulisse. Ita illi generositate non im-
pari, cum accepissent, omnia crudelibus
in sacrodoce medicis persolvere, illos re-
belles regi, patriae proditores, maiestatis
perduelles, aqua & igni interdictos ad
poenam deponi, eosque, ut in eos, qui eos
reciperent eiisdem eximierent, eadem
poena plerumque de his quoque et illis, hos viderent
caecis, ut alij mendicantes
erummo saepe traherent vitam, aliosque mi-
sero aspectu terrent, illos audirent car-
ceribus conditos, vinculis coarctatos,
squallore enectos, equuleo extensos, tor-
menti exercitibus doctosque, alios in
concentratos, alios in seminebris, atque
inergis adhuc insipientes, & ceteros

Tertull. in
scapulari
cap. vlti-
mo.

20 *Narratio Martis &c.*

contentione in victoriam insistentes,
ferociter solito arenam poposcerunt, at-
que expeditionem in harenam, ut eam, vel
pugnando vincerent, vel moriendo trium-
pharent.

Card. Ala-
nus apolog
seminar. f
Ang. ad-
uerfus edic-
tum regie
pag. 167.
impressum
Augustæ
Treur.
1528.

Testis huius luculentus, (cum ipsamet
quotidiana experientia) bona memoria
Cardinalis Alanus cum Rhemonis, inquit,
collegii alumni vidisset edictum regium publica-
tum Londini mense Ianuario, multi iuvenes petie-
runt in Angliam proficiscendi sibi copiam fieri,
qui cum accepissent responsum, tempora hoc non
esse satis opportuna huiusmodi profectio-
nibus, non fore opera pretium, nec laborem pro-
miodignum, si sacerdos temporibus pacatis ingre-
deretur, sequi ad id educator, & seculo huius tur-
bulento, & periculis plenum esse. Præterea
ipsi eadem septimana sequenti nonnullam sa-
cris ordinibus initiati sunt: ex quo facile intel-
ligitur, quantus sit corruptoribus, quantum iuven-
da patriæ desiderium. Quod caput x. Deo, sit
laus & gloria, non usque adeo pericula, vel mor-
tem effugiant in causa tam felici, & honora-
bili, imo multis eam, si ita visum Deo, expe-
tant.

Quoties dein coram, dum victi in car-
ceribus detinerentur, audiuitis cum Sancto
Ignatio voces magnæ iubilantiæ cum
ex

extultatione: *Hic speramus, hic mea gloriatio,
hic mea indeficiente diuitia, hac vincula circum-
fero spiritibus manducatis; in quibus mihi con-
tingat consummari prout iubet Deus, & participem
fieri passionum christi, & mortis eius.*

S. Iac.
epist. ad
Ephes.

Et lata in ipsos, vel proxime ferenda
sententia mortis, cum accepissent, summi
ope, & operati eius amicos, vt ampliat do-
narentur libertate; eum eodem sanctissi-
mo, & amantissimo Iesu vtro exclama-
runt: *Memento charitatem vestram; ne ipsa me-
ludat. Si de me tacueritis, ego Dei sum, si v-
ro caritatem meam dilexeritis, donum caritatum
erit mihi. At vos potius operam date, vt immo-
ter Deo. Id solum peto mihi, vt uires intus, &
fortis suppetat, ut non modo dicam, sed & uelim
esse, non solum dicar christianus, sed & inueniar.
Ego dubitari uis morior; sed modo uos non prohi-
bueritis. Obsecro uos, ne intempestua beneuolen-
tia me complerentur. finite ita faciamus, ut sciam
(suspendio sciam) fieri, quod deum laudare deipsum
Ignoscite mihi, quid mihi uide sit ego uani, me-
mus mihi emere propter Iesum Christum, quam
imperare finibus terra.*

Idē epist.
ad Rom.

Demum rogatu cuiuspiam rogij ora-
toris; aut amicum induit, & carceri-
bus emissi, proscriptique poenā capitis, &

82 Narratio Martiri &c.

regna cecidi, ad minas & terrores quoque, pericula & perpeſſiones ferrei, impavidi mortis, vitæ prodigi, fundendi sanguinis appetentes, arenam protinus repesierunt, ſibi ipsis ſuccedanei.

Alia numerant collegia & merito, in ſuo gremio, quæ prodierunt, infulas, purpuras, tias, Anglica antem laureas & triumphos. Quot enim alumnos, tot propemodum reges, et vel cruento purpuratos certamine, vel deſtinatos arenæ.

Quibus mors ipſa deſuit, non ipſi morti, adſuit animus patiendi extrema; non contrigit perſecutor, qui inferret. Qui ſpectaculo cœlitibus digno, circumvenit en-

2. Ad Corinth. c. 1.

gaſtiati, afflicti, in laboribus plurime, in mortibus frequenter, bonum certamen conſervata fide, curſum conſummant, hi in viculis illi in exilio. De quibus omnibus licet mihi cum Cypriano dicere. Quod in illis eſt, toleramus, quicquid tolerare poterimus, liſuimus.

Cyprian. Epist. 5. 37

Qui tormentis & manibus oculis Dei ſecutus, paſſus eſt, quicquid pati voluit, non enim ipſe tormentis, ſed tormenta ipſi deſuerunt. Toleramus, & ad finem, ſua, inſerunt. & non timemus, ſed ad finem, ſua, inſerunt. & non timemus, ſed ad finem, ſua, inſerunt.

Ecce

Horum vero, qui fratres Domini, filij ut-
rissimi, veneranda Spiritus Sancti, digni habito
testimonio pastorem eius, ac foveant sanguine
ipsius, ut conformarentur morti illius. Qui pri-
mæ victimæ Christo cognati, vestimenta
sua sicut calcantium in torculari rubrica-
ta sanguine resperferunt effuso: horum, in
quamvis quis velit numerum inire, inue-
niet excolescere ad ingentem, si quin-
quaginta propemodum, quos vnum col-
legium Anglicano-Romanum produxit,
quæ e collegiis Rhemenſi, Duaceno, Val-
lisolerano, Hispanenſi denſa agmina pro-
dierunt, aſcripſerit.

11 Digni plane omnes Eminentissimo ca-
lamo Cæsaris. historicorum Baronii, &
doctissimo fortissimi Ecclesiæ pugilis Bo-
læmni. Digni sanctioribus curis sacra-
rum, vt vocant, Congregationum, & sanc-
tæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis,
& sacrorum rituum. Digni, qui in san-
ctissima sollicitudine, quam Romani Pô-
rificees, Pius, & Sixtus, & Paulus huius
nominis Quinti, & Gregorius XII. & Cle-
mens, & Vrbanus VIII. omnium gesse-
runt ecclesiarum, locum inuenirent, eos,
de more habere sac. moris testes. sacrû

**Clement's
Roman.**

Lib. S. Cong.
S. C. S.

Baronius in notis ad

29. Decéb.
Bellarm.

**respons. ad
apologiam**

pro ultra-
mento fide

**liturgia
pref. Rom.**

1609.pag.
198.& 200

2. Decéb.
16421

622. Mar.
2642.

621. Febr.
1567.
82. Febr.

20. Feb.
 1970.
 10. 1970.

3. non
Sep. 1586.

84 Narratio Mortis &c.

eacominas laudat. Tanti & tam virtu-
 lenti in eorum commendationem, qui ex-
 rare non possunt, non solent adulare, in-
 surrexerunt.
 Pargits praestantissimi Iuvenes. Reuer-
 renti admodum Patres, Sacerdotes vene-
 randi nobilissimi Laii, quod vestra vos vir-
 tus, atque aura divina vocat, ite, ite pede-
 fusto. Vobis supplices tendit manus An-
 glia vestris sudoribus à iugo hæreseos mi-
 dicanda. Tendunt catholici, vadem manu
 inimicorum suorum vestro cruce liberap-
 tionis sanctitate, & iustitiâ deo possint sine
 timore servire. Vestri lytro sanguinis res-
 tui sibi possunt, Ecclesia nobilissimum
 membrum, fides liberratem, cultusque reli-
 giosus, Maria coelorum regina, dorem, re-
 gnant sibi olim obsequentiissimum Chri-
 stus, aras, & templa Deus.
 Vos legitime terrantes orbis suspicis
 christianus, qui eadem pugnauerunt, vi-
 certuntque archa, iam coeli iudigites, vix
 credimus, læti mirantur, prospectant an-
 geli celesti presidio adfuturi, iuncto par-
 trocinio, numquã frustra invocata Maria
 protegit, qui in vobis pugnat, vivensq; con-
 solatur Christus, qui certantes probat, co-

10. Cal.
 Oct. 1606.
 11. Cal.
 May 1519
 & 12. cal.
 Feb. 1582.
 7. Augul.
 1601.
 9. Maij
 1631. & 23
 Feb. 1633.

Anglia di-
 sta olim
 dor Maria

P. Mauri Scotti . 85.

ronabit Deus Pergite, inquam, pergite, ve-
stra merita laudisque nulla vox æquare
poterit, nulla de ijs lingua conticecere.

*S. Gregor. Nazianzenus orat. 19. in
laudem S. Cypriani.*

Negotiatio omnium prastantissima
est, quæ exiguo sanguinis pretio coele-
ste regnum emitur, ac breuia, ac fragilla
bona cum sempiternâ gloriâ commutan-
tur.

D E-

DECLARATIO

www.libtool.com.cn Authoris.

Baron. in
præcipiti
lat Marty-
rolog. c. 1.

Romana, ab ipsis illius incunabulis, Ecclesia perennis consuetudo fuit, memoria prædere Christianorum æta fortia, atque corū certamina, qui vitam diuinis præceptis posthabentes, ne fide exciderent, fidei hostium se permiserunt immunitati. Hunc morem imitatus, de morte P. Mauro Scotto Ordinis S. Benedicti monacha, in odium fidei illato narrationem institui, Veritatem, quantum pro viribus potui, consecratus Quam tamen, (ut morem geram decretis Urbani VIII. fal. mem. 14 Martij 1623. & 5. Iunij 1631.) declaro, profiteorque, non aliam me ab historica mihi vendicare, neque illi, quem narrandum suscepi, peculiarem cultum, aut venerationem. Sola enim citra errorem, eam præstat, hūc de-

decernit Romana Sedes: Veriusque te-
 nacissima custos, & magistra. Huic
 perlibenter obedio, meque meaque omnia
 subijcio, certius, tamen cum, qui illam se-
 quitur ducem, non posse offendere, quam
 qui destituit, a Veritate destitui, & sex-
 centis erroribus involui. Hoc corde cre-
 do, hoc ore confiteor, hoc manu signo.

P. Ioannes Rubeus Congregat. An-
 gliæ Ordinis S. Benedicti Mona-
 chus.

Errata.

Pag. 18. lin. 3. sacerdotes

20. 13. in diuinam

21. 6. est

22. 13. profecto

26. 24. eo, modo

27. 21. praeuditis

62. 2. obedientes; legi

Sic Corrige.

sacerdotes

diuinam

est

profecto

eo modo

praeuditis

obedientes legi.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

90

www.libtool.com.cn